Æппæт бæстæты пролетартæ, баиу ут!

РÆСТДЗИНАД

СЦКП-йы Цæгат Ирыстоны обкомы, Цæгат Ирыстоны АССР-йы Сæйраг Советы æмæ Министрты Советы органæн
Орган Северо-Осетинского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Северо-Осетинской АССР

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартъийы

1990
МАЙ–
Зæрдæвæрæны
мæй
17

ЦЫППÆРÆМ
96 (17778)

Аргъ 3 кап.

ФÆНОГДÆР КÆНЫНЫ РÆСТÆГ, ЗÆРДÆДАРÆНТЫ РÆСТÆГ

БАЙГОМ УСФСР-йы АДÆМОН ДЕПУТАТТЫ ФЫЦЦÆГÆМ СЪЕЗД

Æхсæнад, не 'ппæт цард дæр фæногдæр кæныны зæрдæдарæнтæ ныртæккæйы зын рæстæг Уæрæсейы Федерацийы граждантæ бæттынц УСФСР-йы адæмон депутатты фыццæгæм Съездмæ. 16 майы уый йæ куыст райдыдта Мæскуыйы, Кремлы Стыр галуаны.

Съезды куысты архайынц ССР Цæдисы Президент **М. С Горбачев**, ССР Цæдисы Министры Советы Сæрдар **Н. И. Рыжков**, ССР Цæдисы Сæйраг Советы Сæрдар **А. И. Лукьянов**, Президентон Советы уæнгтæ, СЦКП-йы ЦК-йы Политбюройы уæнгтæ æмæ уæнгтæм кандидаттæ, СЦКП-йы ЦК-йы секретартæ.

Адæмы бирæ хъуыдытæ æмæ бæллицтæ æвдыст сты, ивгъуыд æвзæрстыты рæстæг се 'взæрст лæгтæн кæй скодтой, уыцы ныстуантæ. Уыдоны фæстиуджыты тыххæй радзырдта, съезд гом кæнгæйæ, Центрон æвзарæн къамисы сæрдар **В. И. Казаков**. Уый адæмон депутатæн арфæ ракодта, республикæйы Паддзахадон хицаудзинады уæлдæр органмæ æвзарст кæй æрцыдысты, уый тыххæй, æмæ фехъусын кодта, æвзæрстыты кампани кæй цыдис æхсæнады дарддæры политизацийы, æргомдзинад парахат кæныны æууæлты, æвзæрстыты тыххæй ног, демократондæр закъонмæ гæсгæ. Кандидатты бæлвырд нымæц амынд нæ цыд, æхсæнадон организацитæй комкоммæйы æвзæрстытæ æмæ æвзæрстыты агъоммæйы округты æмбырдтæ арæзт нæ цыдысты. Фыццаг хатт ма депутаттæ æвзæрст цыдысты национ-территорион округты дæр.

4 мартъийы иумæйаг æвзæрстыты архайдтой æвзарджыты 77 проценты. Уый стыр разæнгарддзинад у, фыццаг хатт хъæлæс кæныны æвдисæндартæ лæвæрд нæ цыдысты, аэропорты, вокзалты, рынкыдæтты, санаториты æвзарæн хайæдтæ арæзт нæ цыдысты, уый хынцгæйæ. Уæдæ хъæлæс кæныныл тыххæй æфтауыны цаутæ дæр нæ уыд.

Съезды байгомы бонмæ, бацамыдта ныхасгæнæг, æвзæрст æрцыд 1059 депутаты. Уæгъд сты нырма 9 мандаты. Фæлæ, æмткæй райсгæйæ, депутатон корпус, хъыгагæн, не 'хсæнады социалон рæвæрд не 'вдисы. Зæгъæм, сылгоймагтæ æвзæрст æрцыд æрмæстдæр 5,3 проценты, куысджытæ — 5,6 проценты, Хуымæтæджы колхозонтæ ис æдæппæт 6 адæймаджы, иу студент. 16 депутатыл цæуы фæйнæ 60 азæй фылдæр.

Депутаттæ æвдисынц Уæрæсейы бирæнацион мидис. Æвзæрст æрцыдысты республикæйы цæрæг 46 нацийы æмæ адæмыхатты минæвæрттæ. Депутатты бирæ фылдæр хай — 94 проценты — æвзæрст æрцыдысты фыццаг хатт, уымæ гæсгæ сæ нуасдæр рæстæг ба хъæудзæн куыд закъонарзынады, афтæ сæ округты æвзарджыты пайдатæ хъахъхъæныны депутатон хъуыддаджы архайды æууæлтæ базонынæн. Центрон æвзарæн къамисы сæрдар бацамыдта, депутатты 'хсæн СЦКП-йы уæнгтæ кæй ис 86 проценты. Уый дзурæг у, коммунистон нысантыл нузæрдион адæймæгты фарс парахатæй кæй хæцынц, уыл.

Сæ хъæлæстæ Уæрæсейы ног депутатон корпусыл дæтгæйæ, æвзарджытæ сусæг нæ кодтой, сæ зæрдæ кæй дарынц, уый нысæстæй нæ, фæлæ хъуыддагæй кæй тох кæндзæн республикæйы, йæ фæллойгæнджыты пайдатыл. Уыдон æнхъæлмæ кæсынц хъомысджын куыстмæ. демократийы дарддæры рæзты, цы хицаудзинады æмæ уынаффæйады механизмы хуызтæ ис, уыдон нывылдæр кæныны бындурыл. Амæйразмæйы æмбырдтæй хъауджыдæр ныры Съезд у протоколтæ аразæг нæ, фæлæ хъуыддаг лыггæнæг. Æнæмæнг, Съезды, УСФСР-йы Сæйраг Советы сессийы куыст цæудзæн сфæлдыстадон уагыл, æргомæй, депутатты алыхуызон хъуыдытæ хъыцгæйæ, фæлæ сæйраг нысанмæ — не 'ппæт æхсæнады пайдатæм гæсгæ.

Адæмон депутатты фыццаг Съездмæ æрæмбырдсты, советон æхсæнады арфæ æмæ сæ мидисмæ гæсгæ ивддзинæдтæ куы цæуы, уыцы историон рæстæг. Парти, æппæт бæстæ дæр цæттæ кæны, адæймагуарзон, демократон социализммæ размæцыды стратеги чи бацамоидзæн, СЦКП-йы уыцы XXVIII съездмæ. Политикон разамынд æппæтæй дæр химæ нал исгæйæ, йæ сæрмагонд уавæр Конституцийы фидаргонд æрцæуа, уыл къух сисгæйæ, парти Советтæн комкоммæйы фæндаг байгом кодта æцæг адæмон хицаудзинад сæвæрынмæ. Адæмон депутатты æй, паддзахадон цæстæй кæрæдзийæ, хæдбарæй æмæ ахадгæ хъуыды кæнынмæ сæ арæхстдзинадæй аразгæ уыдзæн Съезды æмæ УСФСР-йы Сæйраг Советы куысты хъомыс. Абон тынг хъæуынц парахат ныхас хъæмæ нæ, хъуыддаг адæмон депутатты аразынхъомдзинад, ахадгæ куыст, хъуыддаг тынг хорз зоныи цас хъæуынц. УСФСР-йы æвзарджытæ, загъта ныхасгæнæг, депутаттыл сæ зæрдæ тынг дарынц, æнхъæлмæ сæм кæсынц бæлвырд æмæ æцæг уынаффæтæм.

Фæлæ афтæ зыны, æмæ сæрдариуæггæнæджы уыцы сидт æххæстæй нæ бахъард та депутаттæм. Куыддæр Съезд куысты фæткы фарстатæм кæсын райдыдта, афтæ рапарахат, арæх схънудзинад, хъуыды æмæ раст зондыл кæм тых кодтой, ахæм быцæуныхас.

Афтæ, æвæццæгæн, уæлдай тынгдæр уыдис съезды Мандатон къамис æвзаргæйæ. Фæлæ уæддæр, æппынфæстаг, депутаттæн сæ бон бацис боны фæткы бæлвырд фарстамæ бавналын — Мандатон къамис æвзарынмæ.

Иæ сæрдарæй цалдæр кандидатурæйæ хъæлæсты фылдæр хаймæ гæсгæ æвзæрст æрцыд **Г. П. Вяткин**, ССР Цæдисы Наукæты академийы 55-аздзыд уæнг-уацхæссæг, Челябинскы политехникон институты ректор, коммунист.

Уымæй «лæгъздæр» цыдысты Съезды Секретариаты æвзæрстытæ.

Фæлæ раст зонды уыцы фыццаг уæлахизтæ нырма Съезд æцæг хъуыддаджы фæндагмæ нæма аздæхтой. Дыууадæсæм æрдæгыл боны æртæ сахаты онг куыст бауромыны тыххæй хъуыстгонд куы 'рцыд, æмæ депутаттæ хæлиу кæныи куы райдыдтой, уæд æнæнхъæлæджы залы райхъуыст ахæм хъæр, æмæ, дам, куыст бауромын амоны «мах бартæ тыхист кæныи». Уый фæстæ чидæр балæгæрста микрофоны размæ фарстатæ митинджы, уынджы уагыл æвзарынмæ Съезд фездахыны æргом фæндимæ.

Фæлтæрæны фарс ничи рахæцыд. Сихоры рæстæг куыст урæд æрцыд.

Х.Мубарак Мæскуыйы

15 майы Кремлы ныхас кодтой ССР Цæдисы Президент М. С. Горбачев æмæ АРЕ-йы Президент Х. Мубарак. Ныхас фылдæр цыдис лæтæй-лæгмæ, уый фæстæ та делегациты 'хсæн.

Мах Египеты балц нымайæм, загъта М. С. Горбачев, тынг ахсджиагыл æрмæст дыууæ бæстæйæн æмæ араббаг дунейæн нæ, фæлæ æппæтдунеон хъуыддæгтæм гæсгæ дæр. Уæлдай ахадындзинад ис уæлдæр къæпхæныл лæгæй-лæгмæйы бастдзинадæн.

Кæрæдзийæн хабæрттæ радзырдтой, Х. Мубараны разамындæй Египеты цы ивддзинæдтæ æрцыд, ССР Цæдисы цы рацарæзты хъуыддæгтæ цæуы, уыдоны тыххæй, Ныхасы стыр бынат бацахста Хæстæг Скæсæн. Принципиалон æгъдауæй каст æрцыд дыууæ бæстæйы 'хсæн экономикон æмæ æндæр æмгуыстады фарстатæм.

Фембæлды архайдтой Э. А. Шеварднадзе, Е. М. Примаков, æндæр официалон адæймæгтæ; Египеты 'рдыгæй — АРЕ-йы Президентимæ чи ис, уыцы официалон адæймæгтæ.

Уыцы бон М. С. Горбачев æмæ Х. Мубарак сæ къухтæ бавæрдтой советон-египетаг декларацийы.

ССР Цæдисы æмæ АРЕ-йы 'хсæн 2000-æм азы онг экономикон, базарадон æмæ наукон-техникон æмгуыстады даргъæмгъуыдмæйы программæйы сæ къухтæ бавæрдтой ССР Цæдисы Министрты Советы Сæрдары хæдивæг С. А. Ситарян æмæ АРЕ-йы Премьер-Министры хæдивæг Камаль эль-Ганзури.

Х. Мубаракимæ фембæлд ССР Цæдисы Министры Советы Сæрдар Н. И. Рыжков. Каст æрцыд советон-египетаг ахастдзинæдты сæйраг фарстатæм, дыууæ бæстæйы 'хсæн базарадон-экономикон æмæ наукон-техникон бастдзинæдты уавæрмæ, хорз аргъгонд æрцыд амæй фæстæмæ сæ дарддæры рæзты гæнæнтæн.

ССР Цæдисы хицауады сæргълæууæг æмæ АРЕ-йы Президент уыдысты ССР Цæдисы адæмон хæдзарады æнтыстдзинæдты равдысты, уым равдыст «Египет Советон Цæдисы, 1990» гом кæнгæйæ. 120 египетаг фирмæйы ам æвдисынц. Советон Цæдисмæ æрвитинаг кæй сты, адæмы ахæм хъæугæ товартæ.

ССР Цæдисы Президенты æмæ Р. М. Горбачевайы номæй сихор арæзт æрцыд Х. Мубаракы æмæ С. Мубаракы кадæн.

Уазæгимæ нумæ уыдысты балцы йæмæ уæвæг египетаг официалон адæймæгтæ.

Советон Цæдисæй дзы уыдысты М. С. Горбачев йæ бинойнагимæ, Н. И. Рыжков, ССР Цæдисы Сæйраг Советы Сæрдар А. И. Лукьянов, Президентон Советы уæнгтæ, æндæр официалон адæймæгтæ.

Хæлар уавæры ацæуæг сихоры раныхас кодтой М. С. Горбачев æмæ Х. Мубарак.

Х. Мубарак уыдис В. И. Ленины Мавзолейы æмæ сæвæрдта дидинджытæ. Дидинджытæ ма æвæрд æрцыдысты Æбæрæг салдаты нигæныл дæр.

(СЦТА).

ССР Цæдисы Президенты балцытæ

Канадæйаг хицауады хуындмæ гæсгæ ССР Цæдисы Президент М. С. Горбачев Канадæйы паддзахадон балцы уыдзæн ацы аз 29—30 майы.

Раздæр куыд хъуыстгонд ныдзис, афтæмæй М. С. Горбачев ацæудзæн Америкæмы йыл. Лугонд Шкаттæм. Ацы аз 30 майæ 4 поймæ чи ахæсдзæн, уыцы паддзахадон балцы программæйы сты АИШ-ы Президент Дж. Бушмæ ныхас Вашингтоны, стæй цыбыр балц бæстæ-

Информацион хъусынгæнинаг

СЦКП-йы ЦÆГАТ ИРЫСТОНЫ ОБЛÆСТОН ОРГАНИЗАЦИЙЫ КОНТРОЛОН-РЕВИЗИОН КЪАМИСЫ ПЛЕНУМЫ ТЫХХÆЙ

1990 азы 16 майы уыдис СЦКП-йы Цæгат Ирыстоны областон организацийы контролон-ревизион къамисы пленум, æрвыст организацион фарстамæ.

Контролон-ревизион къамисы бюромæ æвзæрст æрцыдысты æмбæлттæ **Уазиты М. В.** — Æрыдоны 3-æм æскуыккаг скъолайы ахуыры хайы сæргълæууæг, **Загъойты Г. Л.** — контролон-ревизион къамисы сæрдар, **Джиоты Г. Б.** — Ордженикидзейы ФÆЛКЦ-йы номыл элементон цырагъты заводы слесарь, **Олисаты А. А.** — совхоз «Первомайский»-ы директор, **Омельченко А. И.** — СЦКП-йы Ордженикидзейы горæты организацийы контролон-ревизион къамисы сæрдар, **Тахойты К. Б.** — Горæтгæрон районы адæмон тæрхондоны сæрдар, **Шмарион И. В.** —

ХОЛЛÆГТЫ ФÆРЦЫ

Нæ хæдзарад Кировы районы нæ, фæлæ республикæйы дæр фосдарыны куысты рацыдис разагдæрты æмраенхъ. Æнтыстдзинады раз хæцæн, фыццаджыдæр у, хæрзхъæд холлæгтæ фаг кæй æрцæттæ кæнæм, уый. Уыцы хæс нæ мехбригады уæнгтæ æххæст кæнынц ныр фондз азы. Ис нæм 980 гектары æххытæ. Дыккæгæм аз та кусдзыстæм арендон мадзалæй. Æмæ кæй зæгъын æй хъæуы, нæ хъуыддæгтæ бирæ рæвдздæр цæуын райдыдтой — фæфылдæр гектары бæркад, йæ хæрдзтæ та къаддæр фесты.

Раздæр-ну махмæ ахæм хъуыды уыдис, цас фылдæр гектартæ байтауай, уыйас фылдæр тыллæг сисдзынæ, зæгъгæ. Раздыд хъуыды у, уый. 1988 азы холладжы цæхæра байтыдтам 40 гектары æмæ дзы алкæцыйæ дæр систам 820 центнеры. Æдæппæт — 3280 тоннæйы. Ацы холлаг уæлдайджыйтæй фаг уыдис нæ фосæн. Суанг ма дзы сыхаг хæдзарæдтæн дæр ауæй кодтам. Фæлæ ныл ну чысыл хæдбардзинад куы радтой, уæд ивгæтыдтæм бахастам ивддзинæдтæ æмæ 1989 азы байтыдтам холладжы цæхæра æрмæст 30 гектары. Хорз æй бакуыстам, æмæ гектары тыллæг ноджы фæфылдæр. Иннæ дæс гектарæй дæр хæдзардзинæй спайда кодтам. Ацы аз дæр бакодтам афтæ.

Сæрмагондæй мæ зæгъын фæнды рапсы тыххæй. Ацы культур хорз кусын куы базонай, уæд тынг пайда дæттыты фермæтæн. Уæдæ зæхæн дæр знан нæу. Цы чысыл гæппæлтæ дзы баззайы, уыдон куы бахуым кæнай, уæд диссаджы хъацæн у. Мах цалдæр азы рапс тауæм æртæ сорты. Иу дзы у «Дублянский» кæй хонынц, ахæм, Тыллæг дæттын райдайы апрелы дыккаг æмбисы. Ис нæм францаг сорт «Глория». Уый та сцæттæ вæййы майы фæстаг бонты. Уæдæ нæм немыцаг сорт дæр ис, хуыйны «Мариус». Æмæ ахæццæ вæййы суанг æрæгвæззæгмæ, фæлвых хос дæр дзы саразæм.

Рапс карст куы рцæуы, уæд дзы байтауæм нартхор силосæн æмæ дзы диссаджы тыллæг вæййы. Гектары бæркад 300 центнермæ хæццæ кæны.

Люцернæ дæр нæм чысыл нæй. — 220 гектары. Ацы культурмæ дæр хорз цæстæй куы нæ кæсай, уæд сæфгæ кæны, азæй-азмæ йæ тыллæг кæны къаддæр. Люцернæйæн йе 'мбис конд у, донхорыг зæххыты æмæ йæ пайда у фылдæр. Сисæм дзы цыппар тыллæджы.

КОЧЫНАТЫ Андрей,
Кировы районы К. Марксы номыл колхозы холлæгтæ куыстгæнæг арендон бригады сæргълæууæг.

ХÆДЗАРИУÆГАДЫ ЭКОНОМИКОН МАДЗÆЛТТÆ

ЙÆ ФИДÆН КУЫД УЫДЗÆН?

Кировы районы хæдзарæдты зæххыты уавæртæм куы æркæсай, уæд дзы совхоз «Кæрдзинаг»-æй мæгуыпдæр нæй. Хуымгæндтæн сæ фылдæр хай сты къултыл æмæ дзы хоры культуртæ хорз нæ зайынц. Уымæ гæсгæ, цалдæр азы размæ районы, стæй республикæйы агропромышленнон комплексы разамонджытæ растыл банымадтой, хæдзарады стуртæ хæссыныл специализацигонд цæмæй æрцæуа, уый. Æмæ кæнгæ дæр раст бакодтой, совхозы рагæй дæр æвзæр нæ цæуы холладжы культурты куыст: уыимæ дзы æрдзон уыгæрдæнтæ чысыл нæй, æмæ хос æрцæттæ кæнынц бирæ. Иннæ холладжы культуртæ дæр æвзæр тыллæг нæ дæттынц. Стæй йæ фыццаджы уавæртæм гæсгæ, совхозæн хъуамæ лæппын хъомбос лæвæрдтаккой районы иннæ хæдзарæдтæ æмæ сæ уый хастад дзидзайæн. Цы бадзырдтæ сарæзтой, уыдонмæ гæсгæ хæдзарæдтæ хъуамæ совхозæн æххуыс кодтаккой холлæгтæй дæр.

Раст зæгъын хъæуы, цалынмæ совхоз йæ къæхтыл слæууыдис, уæдмæ дзы чысыл къуылымпытæ нæ уыдис, фосы куыст иу-дыууæ бонмæ зын ацаразæн у. Фæлæ разамонджытæ, специалисттæ, стæй фосдарджытæ æхсæв-бон нæ зонгæйæ, архайдтой. Æмæ сæ хъуыддæгтæ æвзæр нæ цыдысты. Азæй-азмæ рæзыдысты дзидза уæй кæныны пълантæ, фæлæ сæ æххæст кодта. Æрмæст фарон пддзахадæн дзидза уæйгонд æрцыдис 500 тоннæйы пълан 450 тоннæйы уæвгæйæ. Сырæзыд холладжы культурты тыллæг дæр. Совхоз сыгъдæг пайда райста 360 мин сомы.

Фæлæ ныртæккæ уавæр æндæр у. Нæ республикæйы колхозтæ æмæ совхозтæ æххæст хæдзарадон хыгъдмæ куы рахызтысты, уæдæй нырмæ бирæ рæстæг нæма рацыд. Разамонджыты æмæ специалистты нымайын бахъуыди алы капекк дæр, агурынц алы фæрæзтæ, цæмæй сæхи финанстæй цæрын сæ бон уа. Хæдзарæдты фæзындис бирæ арендон коллективтæ, уæлдайдæр та — фосдарынады. Гъе, æмæ уæдæй нырмæ сæрмагондæй фос дзидзайæн чи хаста, уыцы хæдзарæдтæ нæ республикæйы бахаудысты уæззау уавæры. Уыдонимæ — совхоз «Кæрдзинаг» дæр. Иннæ хæдзарæдтæ сын фос бадзырдмæ гæсгæ нал дæттынц.

Æрæджы та бабæрæг кодтон, уæлдæр цы совхозы кой кодтон, уый. Зæхкусджытæ стыр зæрдиагæй бавнæлдтой сæ уалдзæджы куыстытæм. Чысыл сын нæ бантыст, байтыдтой раггæнд культуртæ. Фыццагау уæлдай æргом здахынц фосæн хæрзхъæд холлæгтæ бирæ æрцæттæ кæнынмæ. Сæ фароны рæдыд дæр сраст кодтой. Уæд сæм уыдис дыууæ арендон бригады, æмæ совхозы раздæры сæйраг агроном Æлдаттаты Тæтæрхъан разамынд кæмæн лæвæрдта, уыцы коллектив æвзæр бакуыста. Ныр ыл адæм нал баууæндыдысты æмæ æппæт зæххытæ дæр — 1927 гектары лæвæрд æрцыдысты Слонаты Солтаны арендон бригадæн. Фарон амæн йæ хъуыддæгтæ æвзæр нæ ацыдысты. Райста хъæздыг тыллæг. Ныр дæр сæ пълантæ чысыл не сты.

Уыцы бон фембæлдтæн хæдзарады разамонджытæ, зæхкусджытæ æмæ фосдарджытимæ. Куыд сæ бамбæрстон, афтæмæй фыццагау куысты зындзинæдтæй нæ тæрсынц, фæлæ, хъыгагæн, дзырдтой, районы, стæй республикæйы разамонджытæй рохуаты кæй аз задысты, уый тыххæй. Бирæ цæлхдуртæ æвзæрд æрцыдис сæ размæ: лæппын хъомбос кæм балхæной, уый нæй. Хъæуы цæрджытæй, дам, исут, фæлæ уыдон фос дæр куынæгæй-куынæгдæр кæны. Стæй уыдонæй чи 'рбацæуы, уыдон сты алыхуызон мыггаг æмæ сæ цасфæнды куы схæссай, уæддæр сæ уæзыл чысыл æфты. Æмæ бæллæх æрмæст уый мидæг нæй. Цы фос балхæнынц, уыдонæн сæ фылдæр вæййынц сыл родтæ. Ныртæккæ совхозы нс 1350 сæры пълан 3000 уæвгæйæ, æмæ уыдонæй 220 сты æрмæстдæр галтæ. Алкæй уæзыл дæр дзы суткæмæ æфты 600—700 граммы, сыл родтыл та — æрмæстдæр 300—350 граммы. Уымæн æмæ хæрзмытгаг не сты.

Совхозы уæззау уавæры Кировы районы райкомы, райæххæсткомы, Агропромы стæй АПО-йы разамонджытæ дæр зонынц. Цалдæр хатты хæдзарады уыдысты Цæгиратагропромцæдисы специалисттæ дæр, федтой сын сæ уавæртæ, фæлæ къухтæ бæрзонд сисынц, нæ бон, дам, уын ницы у, зæгъгæ. О, æмæ уый æцæгдæр афтæ у, бахъуыс кæныи никæй бон у, æрмæст пълантæ кæнынмæ алчидæр рæвдз лæууы. Республикæйы Министрты Советы дæр зонынц совхозы афæдзы райдайæны 1500 сæры йедтæмæ кæй нæ уыдис. Фæлæ сын уæддæр сæ размæ сæвæрдтой 480 тоннæйы дзидза ауæй кæныны пълан. Совхозы директор Цгъойты Изæтбег бирæ фæнымадта сæ авналæнтæ, æмæ 280 тоннæйы фылдæр нæ бауыдзæн сæ бон дзидза ауæй кæнын.

Уæдæ бынтон æнцад бадынц совхозы разамонджытæ æмæ специалисттæ, ницы аразынц хъуыддаг фæхуыздæр кæнынæн? Аразынц. Цæмæй сæ фосыл нистæ ма хæлиу кæной, уый тыххæй хъæдрæбын арæзт æрцыдис, 400 стуры кæм цæуы, ахæм аслам фермæ. Ам сæ зæрды уыдис хæрзмытгаг фос бакæнын, фæлæ кæм æмæ цæмæй балхæной, уый нæй. Уæдæ æхсыры фермæ дæр сæ зæрды ис саразын, цæмæй сæхимæ цы родтæ исой, уыдон дзидзайæн хæссой. Фæлæ дыккаг аз проект лæууы — нæй арæзтадон æрмæг. Цыбыр дзырдæй, сæ фидæн куыд уыдзæн, уый совхозы разамонджытæ дæр нæ зонынц. Æмæ йæ цымæ республикæйы разамонджытæ дæр нæ зонынц? Æви сæ агропромцæдисы ном раив-баив кæнынæй нæма æвдæлы?

ХЪУЫСАТЫ Барис.

Информацион хъусынгæнинаг

СЦКП-йы ЦÆГАТ ИРЫСТОНЫ ОБЛÆСТОН ОРГАНИЗАЦИЙЫ КОНТРОЛОН-РЕВИЗИОН КЪАМИСЫ ПЛЕНУМЫ ТЫХХÆЙ

1990 азы 16 майы уыдис СЦКП-йы Цæгат Ирыстоны [illegible] организацийы контролон-ревизион къамисы дыккаг пленум, æркаст организацион фарстамæ.

Контролон-ревизион къамисы бюромæ æвзæрст æрцыдысты æмбæлттæ **Уазиты М. В.** — Æрыдоны 3-æм астæуккаг скъолайы ахуыры хайы сæргълæууæг, **Зæгъойты Г. Л.** — контролон-ревизион къамисы сæрдар, **Джиоты Г. Б.** — Орджоникидзейы ФÆЛКЦ-йы номыл электрон цырæгъты заводы слесыр, **Олисаты А. А.** — совхоз «Первомайский»-ы директор, **Омельченко А. И.** — СЦКП-йы Орджоникидзейы горæты организацийы контролон-ревизион къамисы сæрдар, **Тахойты К. Б.** — Горæтгæрон районы адæмон тæрхондоны сæрдар, **Шмарион И. В.** — контролон-ревизион къамисы сæрдары хæдивæг.

Пленумы куысты архайдта СЦКП-йы Цæгат Ирыстоны обкомы дыпкат секретарь æмб. **Павленко А. Г.**

Маринæ Григорьева авд азы кусы радиоаппаратурæ æмбырдгæнæгæй завод «Радуга»-йы. Иттæг хорз базыдта йæ дæсныйад. Иæ нысан у ацы азы хæслæвæрдтæ дыууæ мæйы раздæр ахицæн кæнын.

КЪАМЫ: Маринæ ГРИГОРЬЕВА.
Кам систа КЪÆБЫСТЫ Х.

БИНОНТÆ—АРЕНДАТОРТÆ

Мæздæджы районы колхоз «Уæлахиз»-ы раззагдæр фыйау Ильяс Умашев фысвосы куыст кæны ссæдз азæй фылдæр. Иттæг хорз базыдта йæ дæсныйад. Ахæм аз нæ вæййы, æмæ йæ дзуджы алы 100 мадæл фысæй дæр 105 уæрыччы кæд нæ райсы. Ацы аз Ильяс Умашев йæ бинонтимæ аренды райста фосы дауг. Æдæппæт сты фонда адæймаджы æмæ æппæт куыстытыл дæр æххæссынц. Ильяс йæхæдæг куыд зæгъы, афтæмæй холлæгтæ дæр бинонтæ сæхи хъарутæй цæттæ кæндзысты. Ис сæм техникæ, уыгæрдæнтæ.

Ныридæгæн уал алы 100 фысæй дæр райстой æмæ схастой 98 уæрыччы. Арендатортæ сæхæдæг куыд загъынц, афтæмæй уыцы бæрæггæнæн схæццæ уыдзæн 110 уæрыкмæ. Уымæ алы фысæй дæр къуымбил сæлвындзысты æппынкъаддæр 3, 5 килограммы.

БАСАТЫ Хъ.

Канадæйаг хицауады хуындмæ гæсгæ ССР Цæдисы Президент М. С. Горбачев Канадæйы паддзахадон балцы уыдзæн ацы аз 29—30 майы.

Раздæр куыд хъуыстгонд цыдис, афтæмæй М. С. Горбачев ацæудзæн Америчы Иугонд Штаттæм. Ацы аз 30 майæ 4 июнмæ чи ахæсдзæн, уыцы паддзахадон балцы программæйы сты АИШ-ы Президент Дж. Бушимæ ныхас Вашингтоны, стæй цыбыр балц бæстæйыл.

ССР Цæдисы Президенты балцытæ

АЦЫДЫСТЫ СÆХИМÆ

ССР Цæдисы Президенты, СЦКП-йы ЦК-йы Генералон секретары хуындмæ гæсгæ нæ бæстæйы кусæг балцы чи уыд, МАР-ы Стыр Адæмон Хуралы Президенты уыцы сæрдар П. Очирбат æмæ МАРП-йы ЦК-йы Сæрдар Г. Очирбат 15 майы Мæскуыйæ ацыдысты сæ райгуыраен бæстæмæ.

Аэропорт «Шереметьево»-йы мангойлаг уазджытæн фæндараст загътой ССР Цæдисы фæсарæйнаг хъуыддæгты министр Э. А. Шеварднадзе, æндæр официалон адæймæгтæ.

(СЦТА).

ЦÆГАТ ИРЫСТОНЫ
АССР-йы СÆЙРАГ СОВЕТЫ

УКАЗ

Б. И. ДОБРЫНИНÆН кадджын ном «Цæгат Ирыстоны АССР-йы сгуыхт артист» раттыны тыххæй

Музыкалон анвады йе 'нтыстдзинæдты тыххæй Цæгат Ирыстоны АССР-йы паддзахадон филармонийы симфоникон оркестры артист **Добрынин** Борис Иваны фыртæн лæвæрд æрцæуæд кадджын ном **«Цæгат Ирыстоны АССР-йы сгуыхт артист».**

Цæгат Ирыстоны АССР-йы
Сæйраг Советы сæрдар **ГАЛАЗТЫ Æ.**
Горæт Орджоникидзе,
1990 азы 14 май.

ЦÆГАТ ИРЫСТОНЫ
АССР-йы СÆЙРАГ СОВЕТЫ

УКАЗ

ТАЙСАУТЫ Агуыбе æмæ ЯДИГАРОВ Тимурæн кадджын ном «Цæгат Ирыстоны АССР-йы æнæниздзинад хъахъхъæнынады сгуыхт куысæг» раттыны тыххæй

Æнæниздзинад хъахъхъæнынады æмæ бирæ азты сæ зæрдиаг фæллойы тыххæй кадджын ном **«Цæгат Ирыстоны АССР-йы æнæниздзинад хъахъхъæнынады сгуыхт куысæг»** лæвæрд æрцæуæд:

Тайсауты Агуыбе Тазейы фыртæн — г. Орджоникидзейы 17-æм афтечы сæргълæууæгæн.

Ядигаров Тимур Мусайы фыртæн — г. Орджоникидзейы 49-æм афтечы сæргълæууæгæн.

Цæгат Ирыстоны АССР-йы
Сæйраг Советы сæрдар **ГАЛАЗТЫ Æ.**
Горæт Орджоникидзе
1990 азы 11 май.

КАДДЖЫН НОМ

УСФСР-йы Сæйраг Советы Президиумы 1990 азы 15 майы Указмæ гæсгæ Цæгат Ирыстоны драмон театры артист УАТАТЫ Бимболат Зауырбеджы фыртæн советон анвады стыр сгуыхтдзинæдты тыххæй лæвæрд æрцыд кадджын ном «УСФСР-йы адæмон артист».

«Рæстдзинад»-ы кусджытæ дын æвдæбын арфæ кæнынц, Бибо, фæнды сæ, ноджы тынгдæр фесгуыхай, уый.

БÆЛВЫРД ХЪУЫДДÆГТÆМ АРÆЗТ АРХАЙД

ОБЛСОВПРОФЫ ПЛЕНУМÆЙ

Профцæдисты сæйраг хæстæй ну рагæй дæр уыд æмæ ныр дæр у профсоюзтæнæгат адæймаджы бартæ хъахъхъæныны. Фæлæ-иу раздæр стыр ныхæсты фæстæ хъуыддаг нæ зынд. Абон профцæдисты архайды барæн у бæлвырд хъуыддаг. Профцæдистæн ахæм бар нæй, æмæ, рацарæст цы бирæ хъæдгæмттæ раргом кодта æмæ хуымæтæг адæймаджы цардыл, галиумæ чи зыны, уыдонмæ куыдфæндыйы цæстæй кæсой. Афтæ сæвæрдтой фарста Цæгат Ирыстоны профцæдисты облæстон советы æрæджыйы пленумы архайджытæ дæр. Уыдон æрныхас кодтой Уæрæсейы профцæдисты бындурæвæрæн съезды бæрæггæнæнтыл. Пленумы доклад скодта съезды делегат, облсовпрофы сæрдар, УСФСР-йы адæмон депутат Дойаты Хъазыбег. Уый бацамыдта, зæгъгæ, Уæрæсейы профцæдисты хæдбар федерацийы сарæзт у пайдайаг стыр хъуыддаг. Бæстæйы экономикæйы æмæ политикон структурæйы арф наддзинæдтæ домынц Уæрæсейы профцæдистæй сæ организацион арæзтмæ, царды цы бынат ахсынц, уымæ æркæсын.

Докладгæнæг æмæ доклады фæдыл раныхасгæнджытæ арæзтадысты æмæ арæзтадон æрмæджыты куыстуæтты кусджыты профцæдисы обкомы сæрдар Н. И. Веремеенко, Цæгат Ирыстоны паддзахадон университеты студенткæ Токаты С. Б., Орджоникидзейы горæххæсткомы цæрæнуæттæ-коммуналон хæдзарады кусæг Челдыты Т. В., агропромышленнон комплексы кусджыты профцæдисы обкомы сæрдар Хъулаты Т. Ш., (уыдон ныуулдæр уыдысты Уæрæсейы профцæдисты бындурæвæрæн съезды делегаттæ) куыд нымайынц, афтæмæй ныртæккæ тæккæ растдæр у Уæрæсейы профцæдисты Федерализмы принцип, кæцы амоны райдиан организациты, куыд профессионæл, афтæ регионты цæдисты æмæ советты ныу кæныны. Цыфæнды профцæдисон оргæн дæр арæзт цæуы райдиан организациты фæндонмæ гæсгæ æмæ уыдон интерестæ хъахъхъæнынæн. Уыцы æппæт æвзаргæ оргæнтæн аразæн нæ, райдиан организитæ кæй равзарой æмæ сæм кæй арвитой, уыцы минæвæрттæй. Ахæм организацион принцип фадат ратдзæн дæлдæр цæгтимæ æмраст бастдзинад дарынæн, сæ домæнтæ сын зонынæн, сæ интерестæ хъахъхъæнынæн.

Ахæм бындурыл арæзт профцæдисты комитеттæ æмæ советтæн уæнгон организациты хуызы сæ бон цæуын у УСФСР-йы хæдбар профцæдисты Федерацимæ.

Куыд æмбарын хъæуы хъуыды «хæдбар профцæдистæ»? Кæмæй хъуамæ уой хæдбар? Уыцы фарстытæн бæлвырд дзуапп радта быдырæвæрæн съезд. Æмбырдмæ сыл æрныхас кодта облсовпрофы пленум дæр. Хæдзарæзтады ног уæвæрты, исбоны бирæ хуызты æмæ бирæпартион системæйы æууæлты профцæдистæ сæ хæстæ уæд æххæст кæндзысты, æмæ хæдбар куы уой политикон партитæй, паддзахадон, хæдзарадон æмæ административон оргæнтæй. Ахæм хæдбардзинады бындурæн хъуамæ фидар æнцой уой: хи платформæтæ фидар кæныны æмæ сæ царды уадзын; альтернативон программæтæ бавдисыны бар; зæхмæ æвæрынады хъæппæрис; сæхицæн разамонæг оргæнтæ æмæ кадртæ æвзаргæ рынчы бар; паддзахадон æмæ хæдзарадон оргæнты уынаффæтæ, фæллойгæнæгты бартæ къаддæр куы кæной, уæд уыдоныл разы нæ уæвыны бар.

Æххуысы ахæм хуыздæр дарддæр дæр фылдæр æмæ парахатдæр кæндзысты.

Облсовпрофы пленумы архайджытæ дзырдтой социалон æндæр фарстатыл дæр. Радзырдтой сабаты кусыны ныхмæ, сылгоймæгты уæззау æмæ æхсæвы кусынæй суæгъд кæныны, фидгæ кæмæн кæныны, улæфты уыцы бонты нымæц фæфылдæр кæныныл.

Дзырд дæр ыл нæй, профцæдисы æвзæрст оргæнтæ сæ хæстæ уæд æххæст кæндзысты, куы сæм уа фаг фæрæзтæ, бартæ, авналæнтæ. Нырма уал, куыд æппæт Уæрæсейы, афтæ нæ респуб-ликæйы дæр профцæдисон бирæ оргæнтæн сæ бон нæу фæллойгæнджыты бартæ къуындæггæнæг разамонджыты нуæй-ну уынаффæтæ нывын. Уынмæ профцæдисон организацитæ арæх æлхъывд æйфафынц партион æмæ разамонæг оргæнты ордыгæй. Уымæ гæсгæ профкомты æмæ советты хæстæ бацамонын хъæуы бæлвырд. Ахсджиаг у, хæдзарадон разамонджыты дæлбарадæй хи фæхицæн кæныны, социалон æгъдауæй хъахъхъæныны хъæуы профкомты сæрдарты, профцæдисты активисты, Уæрæсейы хæдбар профцæдисты советæн съезд бафæдзæхста, цæмæй бакуса профцæдисты барты тыххæй Закъоныл æмæ йæ ацы аз æрæвæра УСФСР-йы Сæйраг Советы раз æрнæсынмæ. Облсовпрофы пленумы архайджытæ та загътой, цæмæй уыцы фарстамæ æркæса Уæрæсейы адæмон депутатты фыццаг Съезд.

Пленумы коджы ныхас цыд адæмы удварны интерестæ хъахъхъæныныл. Тагъддывæр æхсæнадон-политикон æууæлты арф æмæ æвæхстиатæй æвзарын хъæуы хихъæппæрисадон æхсæнадон арæзтæдты архайд, семæ ныхас кæныны, æмгуысты мадзæлттæ агурын æмæ, сæ архайд социализмы принципты ныхмæ кæмæн нæу, уыдонæн æххуыс кæныны. Уыцы-иу рæстæг хъæддых ныхъуырд дæттын хъæуы, йæхи фæллойгæнджыты «хъахъхъæнæг» чи хоны æмæ национ интересты æфсонæй советон уагæвæрды ныхмæ чи дзуры, фæллойадон коллективтæ чи змæлы, уыцы экстремистæн.

Уыцы фарстаты фæдыл пленумы дзырдтой ОЗАТЭ-йы профкомы сæрдар Ю. А. Бондаренко, Цæгат Ирыстоны паддзахадон университеты ректор Г. Г. Дзугаев, Цæгат Ирыстоны паддзахадон университеты студенткæ Токаты С. Б., Орджоникидзейы горæххæсткомы цæрæнуæттæ-коммуналон хæдзарады кусæг Челдыты Т. В., агропромышленнон комплексы кусджыты профцæдисы обкомы сæрдар Хъулаты Т. Ш., (уыдон ныуулдæр уыдысты Уæрæсейы профцæдисты бындурæвæрæн съезды делегаттæ) куыд нымайынц, афтæмæй ныртæккæ тæккæ растдæр у Уæрæсейы профцæдисты Федерализмы принцип, кæцы амоны райдиан организациты, куыд профессионæл, афтæ регионты цæдисты æмæ советты ныу кæныны. Цыфæнды профцæдисон оргæн дæр арæзт цæуы райдиан организациты фæндонмæ гæсгæ æмæ уыдон интерестæ хъахъхъæныны. Уыцы æппæт æвзаргæ оргæнтæн аразæн нæ, райдиан организитæ кæй равзарой æмæ сæм кæй арвитой, уыцы минæвæрттæй. Ахæм организацион принцип фадат ратдзæн дæлдæр цæгтимæ æмраст бастдзинад дарынæн, сæ домæнтæ сын зонынæн, сæ интерестæ хъахъхъæныны.

Ахæм бындурыл арæзт профцæдисты комитеттæ æмæ советтæн уæнгон организациты хуызы сæ бон цæуын у УСФСР-йы хæдбар профцæдисты Федерацимæ.

Куыд æмбарын хъæуы хъуыды «хæдбар профцæдистæ»? Кæмæй хъуамæ уой хæдбар? Уыцы фарстытæн бæлвырд дзуапп радта быдырæвæрæн съезд. Æмбырдмæ сыл æрныхас кодта облсовпрофы пленум дæр. Хæдзарæзтады ног уæвæрты, исбоны бирæ хуызты æмæ бирæпартион системæйы æууæлты профцæдистæ сæ хæстæ уæд æххæст кæндзысты, æмæ хæдбар куы уой политикон партитæй, паддзахадон, хæдзарадон æмæ административон оргæнтæй. Ахæм хæдбардзинады бындурæн хъуамæ фидар æнцой уой: хи платформæтæ фидар кæныны æмæ сæ царды уадзын; альтернативон программæтæ бавдисыны бар; зæхмæ æвæрынады хъæппæрис; сæхицæн разамонæг оргæнтæ æмæ кадртæ æвзаргæ рынчы бар; паддзахадон æмæ хæдзарадон оргæнты уынаффæтæ, фæллойгæнæгты бартæ къаддæр куы кæной, уæд уыдоныл разы нæ уæвыны бар.

Æххуысы ахæм хуыздæр дарддæр дæр фылдæр æмæ парахатдæр кæндзысты.

Облсовпрофы пленумы архайджытæ дзырдтой социалон æндæр фарстатыл дæр. Радзырдтой сабаты кусыны ныхмæ, сылгоймæгты уæззау æмæ æхсæвы кусынæй суæгъд кæныны, фидгæ кæмæн кæныны, улæфты уыцы бонты нымæц фæфылдæр кæныныл.

Дзырд дæр ыл нæй, профцæдисы æвзæрст оргæнтæ сæ хæстæ уæд æххæст кæндзысты, куы сæм уа фаг фæрæзтæ, бартæ, авналæнтæ. Нырма уал, куыд æппæт Уæрæсейы, афтæ нæ респуб-ликæйы дæр профцæдисон бирæ оргæнтæн сæ бон нæу фæллойгæнджыты бартæ къуындæггæнæг разамонджыты нуæй-ну уынаффæтæ нывын. Уынмæ профцæдисон организацитæ арæх æлхъывд æйфафынц партион æмæ разамонæг оргæнты ордыгæй. Уымæ гæсгæ профкомты æмæ советты хæстæ бацамонын хъæуы бæлвырд. Ахсджиаг у, хæдзарадон разамонджыты дæлбарадæй хи фæхицæн кæныны, социалон æгъдауæй хъахъхъæныны хъæуы профкомты сæрдарты, профцæдисты активисты, Уæрæсейы хæдбар профцæдисты советæн съезд бафæдзæхста, цæмæй бакуса профцæдисты барты тыххæй Закъоныл æмæ йæ ацы аз æрæвæра УСФСР-йы Сæйраг Советы раз æрнæсынмæ. Облсовпрофы пленумы архайджытæ та загътой, цæмæй уыцы фарстамæ æркæса Уæрæсейы адæмон депутатты фыццаг Съезд.

Пленумы коджы ныхас цыд адæмы удварны интерестæ хъахъхъæныныл. Тагъддывæр æхсæнадон-политикон æууæлты арф æмæ æвæхстиатæй æвзарын хъæуы хихъæппæрисадон æхсæнадон арæзтæдты архайд, семæ ныхас кæныны, æмгуысты мадзæлттæ агурын æмæ, сæ архайд социализмы принципты ныхмæ кæмæн нæу, уыдонæн æххуыс кæныны. Уыцы-иу рæстæг хъæддых ныхъуырд дæттын хъæуы, йæхи фæллойгæнджыты «хъахъхъæнæг» чи хоны æмæ национ интересты æфсонæй советон уагæвæрды ныхмæ чи дзуры, фæллойадон коллективтæ чи змæлы, уыцы экстремистæн.

Уыцы фарстаты фæдыл пленумы дзырдтой ОЗАТЭ-йы профкомы сæрдар Ю. А. Бондаренко, Цæгат Ирыстоны паддзахадон университеты ректор Г. Г. Дзугаев,

ÆФТЫ СÆ КЪУХЫ

Орджоникидзейы музыкалон инструменты фабрик «Терчы» коллектив ацы аз фыццаг кварталы куысты бæрæггæнæнтæм гæсгæ нымад æрцыд социалистон ерысы фæуæлахизуæвæгыл æмæ СЦКП-йы Цæгат Ирыстоны обкомы бюройы, Министры Советы, облсовпрофы æмæ ФÆЛКЦ-йы обкомы уынаффæмæ гæсгæ хаст æрцыд республикæйы Кады фæйнæгмæ.

Фабрикы фæллойгæнджытæ афæдзы фыццаг бонтæй фæстæмæ сæ хъарутæ сарæзтой сæ размæ æвæрд хæслæвæрдтæ æнтыстджынæй æххæст кæнынмæ, сæ къухы æфтгæ дæр кæны. Цыппар мæйы куысты бæрæггæнæнтæ дæр рауадысты бæллиццаг. Товарон продукци уагъд æрцыд 1 милуан æмæ 336 мин сомы аргъ. Уый у пъланæй фылдæр. Фæлхасгæнджытæн бадзырдтæм гæсгæ продукци æрвыст æрцыд, цас нысан кодтой, уый бæрц. Стыр æргом здæхт цæуы музыкалон инструменттæ гитарæ æмæ ирон фæндыр фылдæрæй-фылдæр уадзынмæ. Æдæппæт уал рауагътой æмæ ауæй кодтой 875 мин сомы аргъ, кæнæ пъланæй 40 мин сомы аргъ фылдæр. Ирон фæндыртæ конд цæуынц адæмы заказтæм гæсгæ, æрвыст цæуынц фæлхасгæнæн организацитæм дæр.

АСЛÆМЫРЗАТЫ Л.

ТУРИСТОН СÆРД

Æрхæццæ кæны сæрд — туристон балцыты æмæ экскурситы цæуыны алæмæты рæстæг.

Махмæ, Ирыстонмæ, бæстæйы алы кæрæттæй цæуæдзысты мингай туристтæ. Æнæвдæлон сты ныртæккæ облæстон туристон советы кусджытæ. Йæ сæрдар Дулаты Хъазыбег æмæ хистæр инструктор Æхболæтты Андæ куыд загътой, афтæмæй сæрды дæргъы туристон базæтæ суазæг кæндзысты 150 мин бæлццоны. Сезонмæ хуыздæр цæттæ кæнынц æмæ сæ 'мгъуыд — 25 маймæ — куыстæввонг уыдзысты Орджоникидзейы туристон базæтæ «Терк» æмæ «Редант» (сæ директортæ Гусаты Алыксандр æмæ Зæнджнаты Георги).

Иннæ азтæй хъауджыдæр туристон базæ «Урсдон»-ы сæрды райдайæнмæ цæттæ уыдзæн æппæт фадæттæй дæр æххæст иог бæстыхай 72 туристæн.

Уый зæгъæн нæй, Цæгат Ирыстоны туристон базæтæ æмæ сæ архайд æвзæрстой, фæлæ сæ ныхмæ æвзæрстой æмæ сæ ныхмæ æвзæрстой, æмæ сæ ныхмæ æвзæрстой, æмæ сæ ныхмæ æвзæрстой,

цы æппæт æвзарæг оргæнтæн араздæн ис, райдиан организацитæ кæй равзарой æмæ сæм кæй арвитой, уыцы минæвæрттæй. Ахæм организацион принцип фадат ратдзæн дæлдæр цæгтимæ æмраст бастдзинад дарынæн, сæ домæнтæ сын зонынæн, сæ интерестæ хъахъхъæныгæн.

Ахæм бындурыл арæзт профцæдисты комитеттæ æмæ советтæн уæнгон организацияты хуызы сæ бон цæуын у УСФСР-йы хæдбар профцæдисты Федерацимæ.

Куыд æмбарын хъæуы хъуыды «хæдбар профцæдистæ»? Кæмæй хъуамæ уой хæдбар? Уыцы фарстытæн бæлвырд дзуапп радта бындурæвæрæн съезд, læмбынæг сыл æрныхас кодта облсовпрофы пленум дæр. Хæдзарнуæгады ног *уавæрты, нобоны бирæ хуыты æмæ бирæпартион системæмты æууæлты профцæдисте сæ хæстæ уæд æххæст кæндзысты, æмæ хæдбар куы уой политикон партитæй, паддзахадон, хæдзарадон æмæ административон оргæнтæй. Ахæм хæдбардзинады бындуræн хъуамæ фидар* æнцой уой: хи платформæтæ фидар кæнын æмæ сæ царды уадзын; альтернативон программæтæ бавдисыны бар; закъонæвæрынады хъæццæрис; сæхицæн разамонæг оргæнтæ æмæ кадртæ æвзарыны бар; паддзахадон æмæ хæдзарадон оргæнты уынаффæтæ, фæллойгæнджыты бартæ къаддæр куы кæной, уæд уыдонимæ разы нæ уæвыны бар.

Уæрæсейы хæдбар профцæдисты Федерацимæ бацæуыны фарстайыл ныхас цыд нæ республикæйы профцæдисон организацияты æмбырдты æмæ конференциты, къабæзты профцæдисты президиумты æмæ пленумты. Се 'ппæт дæр радзырдтой Федерацимæ бацæуыны фарс. Облсовпрофы пленум ныффыста йæ уынаффæйы: УСФСР-йы хæдбар профцæдисты Федерацийы советæй куræм, цæмæй Федерацимæ ист æрцæуа Цæгат Ирыстоны облæстон профцæдисон организаци.

Цæгат Ирыстон у Уæрæсейы Федера-

Кæстæрты хъомылад

Уыдис Цæгат Ирыстоны æрдз хъахъхъæныны æхсæнады советы цыппæрæм пленум. Фæсивæды экологон хъомылад ныртæккæ цы уавæры ис, йæ фæхуыздæр кæныныæн цавæр мадзæлттæ саразын хъæуы, уыдæтты тыххæй доклад скодта республикæйы адæмон ахуырады министры хæдивæг Екатеринæ Дмитриева.

Куыд загъта, афтæмæй фæстаг рæстæджы фæсивæды æхсæн фылдæр æргом здæхт цæуы Ирыстоны æрдз бахъахъхъæныныл. Республикæйы скъолаты æнтыстджынæй кусынц æрдзы æвзонг хæлæртты клубтæ, арæзт æрцыдысты æрдзхъахъхъæныцы музейтæ æмæ клубтæ. Стыр ахадындзинад ис натуралистты къордтæн дæр. Уыдон кæстæртæн дæттынц экологон зонындзинæдтæ.

Кæй загъын æй хъæуы, арфæйаг фæллойæн æдзухдæр хорз фæстиуджытæ вæййы. Алыхуызон æркæстыты, конкурсты хуыздæр арæхстдзинад равдисынц Беслæны фыццæгæм, æхсæзæм Дигорайы фыццæгæм, дыккæгæм, Алагиры цыппæрæм æмæ фæндзæм астæуккаг скъолаты ахуырдзаутæ.

Уæлдай раппæлинаг хъуыддаг уый у, æмæ фæстаг къорд азы хорз кусынц скъолаты хъæдыхæдзарæдтæ, уыдон ахуырдзаутæ цонгай æмæ къалиутай бакодтой.

Хъуагдзинæдтæй цух не сты Цæгат Ирыстоны Хетæгкаты Къостайы номыл паддзахадон университеты, хæххон хъæууонхæдзарадон институты. Цæгат Кавказы арæзтадон техникумы æрдз хъахъхъæныны æхсæнады райдиан организацитæ дæр.

Ацы æмæ æндæр фарстаты фæдыл сæ хъуыдытæ загътой пленумы раныхасгæнджытæ: Цæгат Ирыстоны паддзахадон фæдзæхстады хистæр наукон кусæг Константин Попов, Кировы районы адæмон ахуырады хайады сæргълæууæг Хъæцлæуты Хъасболат, Мæздæджы æвзонг натуралистты станцæйы директор Роман Буяло, æрдз хъахъхъæныны республикон æхсæнады наукон техникон советы сæрдар, геологон-минералогон наукæты кандидат Цогойты Виктор, Хæххон хъæууонхæдзарадон институты ахуыргæнæг, хъæууонхæдзарадон наукæты кандидат Калоты Нинæ, промышленнон районы æрдз хъахъхъæныны æхсæнады сæрдар Георгий Зимин æмæ Цæгат Ирыстоны цуанæтты хæдзарады управленийы хицау Дзугкойты Никъала.

Пленумы ноджы ныхас цыд адæмы удварны интерестæ хъахъхъæныныл. Тагъдиваг æхсæнадон-политикон æууæлты æрф æмæ æвзæстнатæй æвзарын хъæуы хихъæппæрæг системæмты æууæлты профцæдисте сæ хæстæ уæд æххæст кæндзысты, æмæ хæдбар куы уой политикон партитæй, паддзахадон, хæдзарадон æмæ административон оргæнтæй. Ахæм хæдбардзинады бындуræн хъуамæ фидар æнцой уой: хи платформæтæ фидар кæнын æмæ сæ царды уадзын; альтернативон программæтæ бавдисыны бар; закъонæвæрынады хъæццæрис; сæхицæн разамонæг оргæнтæ æмæ кадртæ æвзарыны бар; паддзахадон æмæ хæдзарадон оргæнты уынаффæтæ, фæллойгæнджыты бартæ къаддæр куы кæной, уæд уыдонимæ разы нæ уæвыны бар.

Уæрæсейы хæдбар профцæдисты Федерацимæ бацæуыны фарстайыл ныхас цыд нæ республикæйы профцæдисон организацияты æмбырдты æмæ конференциты, къабæзты профцæдисты президиумты æмæ пленумты. Се 'ппæт дæр радзырдтой Федерацимæ бацæуыны фарс. Облсовпрофы пленум ныффыста йæ уынаффæйы: УСФСР-йы хæдбар профцæдисты Федерацийы советæй куræм, цæмæй Федерацимæ ист æрцæуа Цæгат Ирыстоны облæстон профцæдисон организаци.

Цæгат Ирыстон у Уæрæсейы Федерацийы автономон республикæтæй иу. Уыцы республикæйы профцæдисон организацитæ æмбырдты æмæ конференциты, къабæзты профцæдисты президиумты æмæ пленумты

НÆ ДАРÆГ ЗÆХХЫ СÆРВÆЛТАУ

ФЫДЫБÆСТ Æ И Ы Стыр хæсты бонтæ чи бавзæрста, уыдонæн ма ныр дæр сæ цæстытыл уайынц мингай хъæутæ æмæ горæтты пырхæнтæ æмæ æртхутæг, судзæг æмæ кæуæг зæххы арф хъæдгæмттæ, цæф æфсæддонтæ æмæ сæ хъæбултæй æнæхай фæуæг мадæлты тызмæг æмæ тыхст цæсгæмттæ, бæгънæг æмæ æххормаг сабиты удхар.

Уыцы цаутæ æмæ æвирхъау нывтæ та абон, Уæлахиз æрхæссæг майы ногæй банкъуысын кодтой дзыллæты зæрдæтæ. Чи уыд уыцы боны тырысахæссæг æмæ æндидзæг? Уый алчидæр æмбары, æмæ ахæм фарстæн æнæгуырысхойæ дзуапп дæтты: «Нæ бæстæйы æппæт адæмты нудзинад, хæлардзинад æмæ хъæбатырдзинад».

Арв тохосы бæзджын фæздæгæй кæй асыгъдæг æмæ хотыхты нæрын кæй банцад, æфхæрд æмæ тохвæллад зæххы сæрмæ ногæй хуры тынтæ кæй сæртывтой, уым чысыл нæй нæ чысыл Ирыстоны хидæвдылд æмæ тугахуырст фæллой дæр. Мæнæ уый тыххæй ну цалдæр æвдисæны: 1941 азы кæрон фашистон æрдонгтæ Кавказы хæхты 'рдæм бырсын куы райдыдтой, уæд Малкæ æмæ Терчы æхсæн хъахъхъæнынадон фидæртæ аразыныл республикæйы фæллойгæнджытæй архайдта 16670 адæймаджы. Уыдон зæхх скъахтой ну милуан æмæ цыппар сæдæ мин кубометры бæрц. Танкты колоннæтæ æмæ хæдтæхджыты эскадрилитæ саразыны, стæй хъахъхъæнынадон æмæ Сырх Æфсады фондмæ сæхи сæрмагонд фæрæзтæй бахастой 36 милуан сомæй фылдæр.

Нæ Иры æхсарджын хъæбултæ не стыр Райгуырæн бæстæйы æппæт адæмтимæ хæстон фæндæгтыл цыдысты нумæ æмæ знагæй хъахъхъæдтой Мæскуы æмæ Ленинград, Сталинград æмæ Цæгат Кавказ. Тохы цæхæры сыгъдысты Орел æмæ Курскы, Сæрибардзинад хастой Прибалтикæ æмæ Украинæйы, Белоруссийы æмæ Польшæйы, Венгрийы æмæ Румыны, Чехословакийы æмæ Болгарийы быдыртæм. Бырстой Берлинмæ æмæ дæræн кодтой япойиаг хъæрцыгъаты. Сæ фæд нывуагътой Смоленскы, Брянскы æмæ æндæр рæтты партизанты зын æмæ уæззау фæндæттыл. Æмæ нæ хæххон заеххыл чи райгуырд, уыдонæй 51 мин адæймаджы æвæрд зæрыд Советон Цæдисы ордентæ æмæ майдантæ...

О, цыдис хæст, мæлæтдзаг æмæ æнауæрдон хæст, Сыгъди заехх æмæ куыдта арв. Калди æмæ æнхъæвата туг. Фæдæ уыцы уæззау æмæ тæссаг рæстæг никуы бамыныст зарæг. Гъе, æмæ мæ уый тыххæй зæгъын фæиды сæрмагондæй. Зæлыди зарæг, тохмæ сидзæг æмæ мæстæлгъæд зарæг. Ирон литературæ æмæ аивады хъæбатырдзинад хастой Прибалтикæ æмæ Украинæйы, Белоруссийы æмæ Польшæйы, Венгрийы æмæ Румыны, Чехословакийы æмæ Болгарийы быдыртæм. Бырстой Берлинмæ æмæ дæræн кодтой япойиаг хъæрцыгъаты. Сæ фæд нывуагътой Смоленскы, Брянскы æмæ æндæр рæтты партизанты зын æмæ уæззау фæндæттыл. Æмæ нæ хæххон заеххыл чи райгуырд, уыдонæй 51 мин адæймаджы æвæрд зæрыд Советон Цæдисы ордентæ æмæ майдантæ...

О, цыдис хæст, мæлæтдзаг æмæ æнауæрдон хæст, Сыгъди заехх æмæ куыдта арв. Калди æмæ æнхъæвата туг. Фæдæ уыцы уæззау æмæ тæссаг рæстæг никуы бамыныст зарæг. Гъе, æмæ мæ уый тыххæй зæгъын фæиды сæрмагондæй. Зæлыди зарæг, тохмæ сидзæг æмæ мæстæлгъæд зарæг. Ирон литературæ æмæ аивады хъæбатырдзинад хастой Прибалтикæ æмæ Украинæйы, Белоруссийы æмæ Польшæйы, Венгрийы æмæ Румыны, Чехословакийы æмæ Болгарийы быдыртæм. Бырстой Берлинмæ æмæ дæræн кодтой япойиаг хъæрцыгъаты. Сæ фæд нывуагътой Смоленскы, Брянскы æмæ æндæр рæтты партизанты зын æмæ уæззау фæндæттыл. Æмæ нæ хæххон заеххыл чи райгуырд, уыдонæй 51 мин адæймаджы æвæрд зæрыд Советон Цæдисы ордентæ æмæ майдантæ...

О, цыдис хæст, мæлæтдзаг æмæ æнауæрдон хæст, Сыгъди заехх æмæ куыдта арв. Калди æмæ æнхъæвата туг. Фæдæ уыцы уæззау æмæ тæссаг рæстæг никуы бамыныст зарæг. Гъе, æмæ мæ уый тыххæй зæгъын фæиды сæрмагондæй. Зæлыди зарæг, тохмæ сидзæг æмæ мæстæлгъæд зарæг. Ирон литературæ æмæ аивады хъæбатырдзинад хастой Прибалтикæ æмæ Украинæйы, Белоруссийы æмæ Польшæйы, Венгрийы æмæ Румыны, Чехословакийы æмæ Болгарийы быдыртæм. Бырстой Берлинмæ æмæ дæræн кодтой япойиаг хъæрцыгъаты. Сæ фæд нывуагътой Смоленскы, Брянскы æмæ æндæр рæтты партизанты зын æмæ уæззау фæндæттыл. Æмæ нæ хæххон заеххыл чи райгуырд, уыдонæй 51 мин адæймаджы æвæрд зæрыд Советон Цæдисы ордентæ æмæ майдантæ...

О, цыдис хæст, мæлæтдзаг æмæ æнауæрдон хæст, Сыгъди заехх æмæ куыдта арв. Калди æмæ æнхъæвата туг. Фæдæ уыцы уæззау æмæ тæссаг рæстæг никуы бамыныст зарæг. Гъе, æмæ мæ уый тыххæй зæгъын фæиды сæрмагондæй. Зæлыди зарæг, тохмæ сидзæг æмæ мæстæлгъæд зарæг. Ирон литературæ æмæ аивады

хъæбатырдзинад хастой Прибалтикæ æмæ Украинæйы, Белоруссийы æмæ Польшæйы, Венгрийы æмæ Румыны, Чехословакийы æмæ Болгарийы быдыртæм. Бырстой Берлинмæ æмæ дæræн кодтой япойиаг хъæрцыгъаты. Сæ фæд нывуагътой Смоленскы, Брянскы æмæ æндæр рæтты партизанты зын æмæ уæззау фæндæттыл. Æмæ нæ хæххон заеххыл чи райгуырд, уыдонæй 51 мин адæймаджы æвæрд зæрыд Советон Цæдисы ордентæ æмæ майдантæ...

О, цыдис хæст, мæлæтдзаг æмæ æнауæрдон хæст, Сыгъди заехх æмæ куыдта арв. Калди æмæ æнхъæвата туг. Фæдæ уыцы уæззау æмæ тæссаг рæстæг никуы бамыныст зарæг. Гъе, æмæ мæ уый тыххæй зæгъын фæиды сæрмагондæй. Зæлыди зарæг, тохмæ сидзæг æмæ мæстæлгъæд зарæг. Ирон литературæ æмæ аивады хъæбатырдзинад хастой Прибалтикæ æмæ Украинæйы, Белоруссийы æмæ Польшæйы, Венгрийы æмæ Румыны, Чехословакийы æмæ Болгарийы быдыртæм. Бырстой Берлинмæ æмæ дæræн кодтой япойиаг хъæрцыгъаты. Сæ фæд нывуагътой Смоленскы, Брянскы æмæ æндæр рæтты партизанты зын æмæ уæззау фæндæттыл. Æмæ нæ хæххон заеххыл чи райгуырд, уыдонæй 51 мин адæймаджы æвæрд зæрыд Советон Цæдисы ордентæ æмæ майдантæ...

О, цыдис хæст, мæлæтдзаг æмæ æнауæрдон хæст, Сыгъди заехх æмæ куыдта арв. Калди æмæ æнхъæвата туг. Фæдæ уыцы уæззау æмæ тæссаг рæстæг никуы бамыныст зарæг. Гъе, æмæ мæ уый тыххæй зæгъын фæиды сæрмагондæй. Зæлыди зарæг, тохмæ сидзæг æмæ мæстæлгъæд зарæг. Ирон литературæ æмæ аивады

ИРОН АДÆМЫ НÆМТТÆ

Темсе
Темсыр
Тему
Темыр
Темур
Темырби
Темырболат
Темырдзи
Темырхъан
Темырцы
Тепсар
Теса
Тесо
Техъо
Тибо
Тига
Тилым
Тимур
Тепа
Титикъо
Тобег
Тома
Томай
Торбег
Торе
Тот
Тота
Тотай
Тоте
Тотн
Тото
Тотрадз
Тотрн
Тотык
Тотыр
Тотырбег
Тох
Тохсыр
Тохтæ
Тохтн
Туга
Тугъан
Тузар
Тузарбег
Тура
Тураз
Турам
Турбег
Тхост
Тыгъуыр
Тырбо
Тырно.

Тъ

Тъатъе
Тъела
Тъепа
Тъох
Тъура
Тъурбег
Тъури
Тъыба

У

Уазби
Уаздже
Уазно
Уакка
Уакко
Уанез
Уардан
Уарден
Уане
Уанкъа
Уано
Уари
Уарли
Уардо
Уасджe
Уасикъо
Уасил
Уасо
Уæрхæг
Уæрхæтæнæг
Уæрхан
Уæсмæн
Уæтæрби
Уæхæнæз

Хамзæт
Хамырзæ
Хамыссæ
Ханафи
Ханджери
Хандзер
Харзен
Харум
Хасан
Хасанбег
Хасанби
Хасæхъо
Хасмел
Хатæхцыхъо
Хату
Хатън
Хатъо
Хæдæхцыхъо
Хæбытъу
Хæдивæг
Хæлар
Хæмæт
Хæмæтхъан
Хæмдзæт
Хæмыц
Хæнæз
Хæрес
Хæсанæ
Хæтæг
Хæткъар
Хæчъа
Хæчъассæ
Хепа
Хетæг
Хечо
Хызыр
Хизнр
Хнман
Хмн
Хоран
Хосро
Хох
Хуро
Хусур
Хуца
Хуыбыла
Хуыга
Хуымар
Хуындæг
Хуындæджер
Хуысни
Хуысинæ
Хыба
Хыбо
Хыбырт
Хыдыр
Хындо
Хынцæг.

Хъ

Хъазан
Хъазанбег
Хъазантемыр
Хъазара
Хъазаят
Хъазджери
Хъазн
Хъазихан
Хъазмæхæмæт
Хъазыбег
Хъайсын
Хъайтар
Хъайти
Хъайтыхъо
Хъалбатта
Хъамбол
Хъамболат
Хъамсысыр
Хъанæмæт
Хъандо
Хъантемыр
Хъанцау
Хъаныхъ
Хъапар
Хъаплан
Хъарадзау
Хъараман
Хъасай
Хъасбол

Цубр
Цуца
Цуци
Цуцкн
Цуцук
Цуцукк
Цыбыр
Цымырзæ
Цыпу
Цыцыл.

Цъ

Цъæгъи
Цъæхил
Цъæхлæт
Цъубыр
Цъыбыр

Ч

Чего
Чеко
Челе
Чело
Чермеи
Черыхъо
Чеса
Четæн
Чечи
Читъе
Чипа
Чопе

Чъ

Чъебо
Чъыбыл

Ш

Шаликъо
Шамсудин
Шандал
Шоба
Шорн
Шурн
Шобыкъа.

Я

Ягор
Ясон.

Сылгоймаджы нæмттæ

А

Абескæ
Абида
Агато
Аграфин
Агуындæ
Аднсæ
Азау
Азаухан
Азæ
Азнрæт
Азыккæ
Айлетæ
Айсæдз
Айсæт
Айссæ
Айсу
Аланæ
Аланкæ
Алетæ
Алимæт
Ама
Аминæт
Анетæ
Анетъа
Аниса
Аниссæ
Аниъо

Гафетæ
Гафетт
Гæлæбу
Гæха
Гзн
Гызи
Гнгидо
Гиданнæ
Годзе
Гило
Глиза
Годзекка
Гозекка
Горæт
Госæ
Госæгъа
Госæда
Госæзн
Госæма
Госæмн
Госе
Гуарæ
Гуассæ
Гуæдзæга
Гуда
Гулннæ
Гуло
Гуыбар
Гуылдн
Гуырдзыхан
Гыгы.

Д

Дадка
Даго
Дадикка
Далу
Данæ
Дарнхан
Даро
Дарыцкæ
Дасхан
Даухан
Дегнзæ
Дианæ
Дибæ
Дибæхан
Дидиннæ
Динæ
Динæт
Дорæхан
Доси
Дудту
Дуне
Дунет
Дунеихан
Дусетхан
Духнрæт
Дуччн
Дыгурхан
Дыгорхан
Дыгыда
Дыгына
Дыса.

Дз

Дзадза
Дзандзирахъ
Дзапца
Дзæкку
Дзæнæт
Дзæнæтхан
Дзæнæхъан
Дзего
Дзегуыдæ
Дземыса
Дзераныæ
Дзерæ
Дзерассæ
Дзефæ
Дзнрæт
Дзнтæ
Дзутка
Дзыги
Дзыго
Дзыгула
Дзыгын
Дзыккын

Курскы, Сæрибардзинад хастой Прибалтикæ æмæ Украинæйы, Белоруссийы æмæ Польшæйы, Венгрийы æмæ Румыны, Чехословакийы æмæ Болгарийы быдыртæм. Бырстой Берлинмæ æмæ дæрæн кодтой японаг хъæрцыгъаты. Сæ фæд ныууагътой Смоленскы, Брянскы æмæ æндæр рæтты партизанты зын æмæ уæззау фæндæгтыл. Æмæ иæ хæххон зæххыл чи райгуырд, уыдонæй 54 мин адæймагæн лæвæрд æрцыд Советон Цæдисы ордентæ æмæ майдантæ...

О, цыдис хæст, мæлæтдзаг æмæ æнауæрдон хæст, Сыгъди зæхх æмæ кувдта арв. Калди æмæ æнхъæвзта туг. Фæлæ уыцы уæззау æмæ тæссаг рæстæг никуы бамынæг зарæг. Гъе, æмæ мæ уый тыххæй зæгъын фæнды сæрмагондæй. Зæлыди зарæг, тохмæ сидæг æмæ мæстæлгъæд зарæг. Ирон литературæ æмæ анвады кусджытæй дæр бирæты бахъуыд се 'сфæлдыстадон куыст ныууадзын æмæ тохы быдырмæ ацæуын. Алы фронттæм сæ ахаста сæ æфтæ цæмæн зæгъгæ.

«Нæ тохы цæхæры фæмард дæн цытмæ æз. Зæгъутну ноджыдæр Кавказæн салам мæнæй. Æцæг хъæбулау дæ, зæгъ, уарзтон зæрдæбынæй»...

Фæмард 1943 азы... Уыцы аз хæсты быдыры йæ цард аскъуыд иæ æрыгон поэтæн сæ тæкнæ курдиатджындæр Калоты Хазбийæн дæр. Фæлæ уый йæ фæстæ цы сфæлдыстадон бынтæ ныууагъта, уыдон кæд бæрцæй афтæ бирæ не 'сты, уæддæр сæ поэтикон фæлгонцтæ, арф хъуыдытæ æмæ ирд ахорæнтæм græсгæ ахъаззаг бынат ахсынц ирон поэзийы. Стыр у сæ анвадон ахадындзинад. Сæ сæйрагдæр астæуымагъз у Фыдыбæстæ. Мæнæ куыд зæгъы Хазбийæ прозæйæ фыст æмдзæвгæтæй ныл: «Æз цæуын... Цæуын, чи зоны, мæ фæстаг балцы... Хорзæй баззай, мæ райгуырæн Ир!... Уарзын дæ æмæ дæ курын, ма мæ ферох кæн. Ницы дын фæдæн хорзæй, нæ уыд рæстæг! Ехх, фæлæ мæ бон уыд уарзын, бауромæн кæмæн нæй, æй бынтон ныссахъат кодта — хæстæй куы раздæхт, уæд йæ уæззау цæфтæй амард. Хистæр фырт, Николай, хæстон-десантон, фæмард 1941 азы. Æрмæстдæр кæстæр фырт, Василий, баззад удæгасæй. Ныууагътой йæ мадимæ. Æхсæвæй-бонæй хуыцаумæ кувынц Федосья йæ хорздзинады тыххæй. Фæлæ йæ лæгъстæтæ æмæ куывтытæ нæ фехъуыстысты хуыцаумæ. Хъахъхъæнынадон куыстуаты йæ læппу кодта фæллой, бахауд аварийы æмæ уый дæр фæмард.

Цыппар хæрæфырты Федосьяйæн балæвар кодта йæ чызг. Цин кодта сылгоймаг йæ зæры бонты. Фæлæ, æвæццæгæн, раджы райдыдта цин кæнын — æнæнхъæлæджы амард йæ снахс — хæларзæрдæ адæймаг, кусæг. Федосья Василийы чызджы нал уыдис йæхи мæт, нал хъуыды кодта йæ хæдзарыл. Æмæ хæдзар балæвар кодта йæ хæрæфырттæ æмæ сахъат чызгæн. Йæ лæгимæ йæ сарæзта. Иæхæдæг ацыд Барнаулмæ æмæ æрцард чысыл коммуналон уаты аргъуанмæ хæстæг. Байрæзтысты йæ хæрæфырттæ, баслужбæ кодтой æфсады.

Иу дыны бæрæгбоны размæ салдаты сидзæргæс Федосья Василийы чызг Белыхæн адавдæуыд йæ пенси. Бæлвырддæр зæгъгæйæ, йæ пенси нæ, фæлæ ма йын дзы цы баззад — авд сомы æмæ æртын æхсæз капеччы уыдон. Ацы æхца иунæг сылгоймагæн чысыл не сты, уымæн æмæ Федосья Василийы чызг нымадта иу къуыри ма уыдонæй фæцæрын иннæ пенси райсыны онг. Æлгъаг давæг ницæмæй тарсти — дæс æмæ цыппарыссæдзаздзыд зæронд ус уыдис бынтон æнæбон, æнæхъару. Уый тых-амæлттæй бацыд дзулы дуканимæ. Уæд бамбæрста йæ æхцайы адавд æмæ бынтон æрлæмæгъ.

Хъысмæт цыма Федосья Василийы чызджы барæй равзæрста стыр хъизæмæрттæ бавзарыны тыххæй. Йæ цард æгасæй дæр уыдис æнамонддзинæдтæй дзаг. Æвирхъау хæст ын æгъатырæй æмæ тызмæгæй ахаста йæ хæстæгдæр æмæ зынаргъдæр адæймæгты. Уырыссаг-японаг хæсты, Федосьяйыл уæд цыдис æрмæстдæр дыууæ азы, фæмард йæ фыд. Йæ лæг Петр Иваны фырт фæсахъат суанг фыццаг дунеон хæсты, Дыккаг дунеон хæст

Салдæтты сидзæргæстæ

«Стæм быхсындзинады адæймæгтæ! Æз нæдæр бæрзонддæр, нæдæр нырлæгдæр кæнын уырыссаг адæймаджы национ сæрыстырдзинад. Фæлæ æз цы федтон, чысылæй фæстæмæ цы уыныныл сахуыр дæн, уый мæ домы зæгъын: цас у йæ бон бафæразын уырыссаг сылгоймагæн; цас бафæræзта, уымæй фылдæр, гъа-да-гъа, чи хъуамæ бафæраза. Æмæ хъысмæт макæмæн радтæд зæххыл уыйбæрц бафæразын, нæ хъæуы».

Василий ШУКШИН.

æй бынтон ныссахъат кодта — хæстæй куы раздæхт, уæд йæ уæззау цæфтæй амард. Хистæр фырт, Николай, хæстон-десантон, фæмард 1941 азы. Æрмæстдæр кæстæр фырт, Василий, баззад удæгасæй. Ныууагътой йæ мадимæ. Æхсæвæй-бонæй хуыцаумæ кувынц Федосья йæ хорздзинады тыххæй. Фæлæ йæ лæгъстæтæ æмæ куывтытæ нæ фехъуыстысты хуыцаумæ. Хъахъхъæнынадон куыстуаты йæ læппу кодта фæллой, бахауд аварийы æмæ уый дæр фæмард.

Цыппар хæрæфырты Федосьяйæн балæвар кодта йæ чызг. Цин кодта сылгоймаг йæ зæры бонты. Фæлæ, æвæццæгæн, раджы райдыдта цин кæнын — æнæнхъæлæджы амард йæ снахс — хæларзæрдæ адæймаг, кусæг. Федосья Василийы чызджы нал уыдис йæхи мæт, нал хъуыды кодта йæ хæдзарыл. Æмæ хæдзар балæвар кодта йæ хæрæфырттæ æмæ сахъат чызгæн. Йæ лæгимæ йæ сарæзта. Иæхæдæг ацыд Барнаулмæ æмæ æрцард чысыл коммуналон уаты аргъуанмæ хæстæг. Байрæзтысты йæ хæрæфырттæ, баслужбæ кодтой æфсады.

Цыппар хæрæфырты Федосьяйæн балæвар кодта йæ чызг. Цин кодта сылгоймаг йæ зæры бонты. Фæлæ, æвæццæгæн, раджы райдыдта цин кæнын — æнæнхъæлæджы амард йæ снахс — хæларзæрдæ адæймаг, кусæг. Федосья Василийы чызджы нал уыдис йæхи мæт, нал хъуыды кодта йæ хæдзарыл. Æмæ хæдзар балæвар кодта йæ хæрæфырттæ æмæ сахъат чызгæн. Йæ лæгимæ йæ сарæзта. Иæхæдæг ацыд Барнаулмæ æмæ æрцард чысыл коммуналон уаты аргъуанмæ хæстæг. Байрæзтысты йæ хæрæфырттæ, баслужбæ кодтой æфсады.

фæлæ ферох кодтой фæндаг сæ Нанамæ. Ницы йын фехъуыс сты йæ зæронды бонты.

Афтæ, иунæгæй, мæгуырæй æмæ хуыцаумæ кувгæйæ, æрвиты йæ царды фæстаг бонтæ Федосьяйы хæлар аргъуаны — Серафимæ Василийы чызг Шибанова. Дыууæсæдæ кусæджы 1941 азы фронтмæ арвыста Барнаулы вагæттæцалцæггæнæн завод. Уыдон иууылдæр баззадысты хæсты быдыры Ленинградыл тохты. Уыдонимæ уыдис Филипп Андрейы фырт Шибанов дæр. Дыууиссæдз азæй фылдæр бакуыста Серафимæ Василийы чызг акушеркæйæ. Уый цал æмæ цал ныййарæгæн балæвар кодта мады цин. Фæлæ йын йæхи сывæллæттæ схъомыл кæнын нæ бантыст — йæ дыууæ læппуйы амардысты æвзонджы кары.

Уый куыд рауад? Ацы сылгоймæгтæ сæрибары сæраппонд куы радтой сæ фыдæлты, лæгты æмæ фыртты, се 'ппæт царды дæргъы дæр сæ иу колхозы фæллойбонтыл, иннæ заводы чысыл мыздыл кусгæйæ, уæд ныр сæ зæронды бонты цæмæн æрхаудтой ахæм гæвзыччы уавармæ, мæгуырмæ, цæмæннæ сæм ис фæкæсæг: Цæмæн сын ссис аргъуан иунæг фæлæууæн æмæ æнцойдзинады бынат.

Хъуыддаг, кæй зæгъын æй хъæуы, нæй диныл ацы сылгоймæгты æууæндыдзинады, уырыссаг чырыстон диныаргъуанмæ цæуджытæм сæ традицион фæлмæнзæрдæдзинады. Æмæ семæ нымхас кæнгæйæ, ацы устытæй иу дæр нæ рахъаст кодта, æхца сæм фаг кæй нæй, уымæй. Фæлæ уыдон тынг цин кæнынц, æрæджы сын сæ пенси кæй фæфылдæр кодтой, уыл. Зæронд устытæ нæ домынц, царды æппæт фадæттæ дæр сын уа, уый. Фæлæ сын тынг хъыг у цæстдард сæм кæй нæй, сæ фарсмæ кæй ничи æрбалæууы æмæ сын чысыл æххуыс дæр кæй нæй, уый.

Федосья Василийы чызг, зæгъæм, мæнмæ бахатыд дыууæ фарстайы фæдыл: Горсоветмæ бацæуын, цæмæй йын йæ пец сцалцæг кæной, фæздæг ын къахы йæ цæстытæ æмæ уæллаг уæладзыджы æгоммæгæс цæрджыты æрсабыр кæнын — «æхсæв фæкафынц мæ сæрыл». Серафимæ Василийы чызгмæ ис фæндон: æрæджы йын ног микрорайоны бæрзонд хæдзары хорз уавæртимæ цы уат радтой, уырдыгæй йæ «зæхмæ æмæ аргъуанмæ хæстæгдæр чысыл уатмæ ранын».

Зæрæдтæ зæрдиагæй кувынц дзуæрттæм. Цымæ кæй тæрнгъæдтæ сыгъдæг кæнынц ацы æмбисонды сылгоймæгтæ? Чи зоны, мах сымахимæ?

Къамы: ахæм уавæрты цæры салдаты сидзæргæс **Ф. В. Белых.**

В. Садчиковы ист къам.

(СЦТА-йы фотохроникæ).

ЦЫРЫХАТЫ Михал.

Æмæ мæрдты бæстæйы æмæ уæлæуыл дæр хайджын уæнт уыцы фарнæй.

Тури
Тъыба

У

Уазби
Уаздже
Уазно
Уакка
Уакко
Уанез
Уардан
Уарден
Уане
Уанкъа
Уано
Уари
Уарли
Уардо
Уасдже
Уасикъо
Уасил
Уасо
Уæрхæг
Уæрхæтæнæг
Уæрхан
Уæсмæн
Уætæрби
Уæхæнæз
Уби
Увар
Увæдз
Угъал
Угъалыхъ
Улар
Умар
Умархан
Усанби
Уывыдз
Уывыдзыхъо
Уывызыхъо
Уыдзын
Уырызмæг
Уырымбег
Уырысби
Уырысхан
Уырыц

Ф

Фарнæг
Фæрныг
Фацбай
Фындар
Филим
Фри.

Х

Хабе
Хаби
Хабо
Хабос
Хабыда
Хагуыц
Хадо
Хадже
Хаджи
Хаджумар
Хадзысмел
Хадзумар
Хадзымурат
Хадзыбатыр
Хадзыбечыр
Хадзым
Хадзымæт
Хадзымурат
Хадзымуссæ
Хадзымырзæ
Хадзыр
Хадзырæт
Хадзырет
Хазрет
Хадзырбег
Хадзысмел
Хадзы-Умар
Хазби
Хайырбег
Хакъо
Хамбечыр
Хамби
Хамбитта
Хамбуссæ
Хазан
Хъазанбег
Хъазантемыр
Хъазара
Хъазауат
Хъазджери
Хъази
Хъазихан
Хъазмæхæмæт
Хъазыбег
Хъайсын
Хъайтар
Хъайти
Хъайтыхъо
Хъалбитта
Хъамбол
Хъамболат
Хъамсысыр
Хъанæмæт
Хъандо
Хъантемыр
Хъанцау
Хъаныхъ
Хъапар
Хъаплан
Хъарадзау
Хъараман
Хъасай
Хъасбол
Хъасболат
Хъауырбег
Хъазырман
Хъæхæрман
Хъахъæу
Хъæвдын
Хъæлæмырзæ
Хъæлци
Хъæлцыхъо
Хъæрæби
Хъæрæмырзæ
Хъæрæсе
Хъæрпу
Хъæссæй
Хъында
Хъулагъар
Хъуыбады
Хъуыгъа
Хъуыдайнат
Хъуыдæберд
Хъуызнд
Хъуындо
Хъуынду
Хъуынцел
Хъуырман
Хъылци
Хъылцыхъо
Хъырым
Хъырымбег
Хъырымсолтан.

Ц

Цакъо
Цамел
Цацо
Цæгн
Цæлыкк
Цæра
Цæразон
Цæрай
Цæрæг
Цæрæнбег
Цæргæс
Цинн
Цинкæ
Цино
Циппо
Цицкæ
Цицо
Цицыр
Цогæл
Цола
Цоллахъ
Цомай
Цомахъ
Цопан
Цорæ
Цоцка
Цоцко
Цоцкъо
Цоцки
Цуджи

А

Абесæ
Абида
Агато
Аграфин
Агуындæ
Адисæ
Азау
Азаухан
Азæ
Азирæт
Аликæ
Айлетæ
Айсæду
Айсæт
Айссæ
Айсу
Аланæ
Аланкæ
Алетæ
Алимæт
Ама
Амнинæт
Анетæ
Анетъа
Аниса
Аниссæ
Аникъо
Ануси
Анус
Аничка
Аничкæ
Арфинат
Асинат
Асинет
Афассæ
Афинæ
Афинет
Ацырухс.

Б

Бабал
Бабале
Бабу
Бабуца
Бабыз
Бадимæт
Бадинæ
Бала
Баринæ
Батин
Бæдн
Бæдимæт
Бæдинæ
Бæдинæт
Бæлон
Бедика
Бедутка
Бедуха
Белæ
Беллæ
Бертæ
Борæхан
Боренæ
Бубæ
Бубули
Булбул
Бурдухан
Буца.

В

Венерæ
Вериккæ
Винерæ
Варычкæ
Веруся
Виден.

Г

Гагула
Гадзытыз
Газга
Ганр
Гано
Гатъи
Гафе
Гафет

Д

Дусетхан
Духирæт
Дуччи
Дыгурхан
Дыгорхан
Дытыда
Дытыка
Дыса.

Дз

Дзадза
Дзандзирахъ
Дзанпа
Дзаскку
Дзæнæт
Дзæнæтхан
Дзæхдза
Дзего
Дзегыдæ
Дземыса
Дзеранæ
Дзерæ
Дзерассæ
Дзефæ
Дзирæт
Дзитæ
Дзугка
Дзыги
Дзыго
Дзыгула
Дзыгын
Дзыккын
Дзыкъын
Дзыкъыла
Дзыллæ.

Е

Егна
Езетхан
Едиса
Елда
Елисо
Ело
Евгрес
Ерметхан
Ермон
Ермона
Есирæт
Етер
Ефена.

З

Залдуз
Залика
Залихан
Залокка
Замирæ
Залугæ
Замирæт
Занзерæт
Зарæ
Заремæ
Заретæ
Зариффæ
Заидæ
Заирæ
Зайнæт
Зайнæп
Зайрæтхан
Зада
Зæлда
Зæлн
Зælнат
Зælнго
Зælникæ
Зælинæ
Зælухан
Зæнæтхон
Зæрæда
Зæрæдæ
Зæрдырухс
Зæрнат
Зæрнæ
Земфирæ
Зирæ
Зиттæ
Зифæ
Зурæт.
Зырапп

(Уыдзæн ма).

Орджоникидзейы сæйраг библиотекæйы 4-æм хайады кæддæриддæр бирæ адæм вæййы. Чиныгкæсджытæн зæрдиаг лæгтад кæныд библиотекæйы кусджытæ. Саразыд сын конференцитæ, фембæлдытæ республикæйы фысджытмæ.

КЪАМЫ: библиотекæйы кусæг Наталья КУЛИЧЕНКО (рахизæрдыгæй) чиныгкæсджытæ Таня АСТАХОВА æмæ Олег ЗАРУДНЕВИМÆ.

Къам систа КЪÆБЫСТЫ Х.

ДУНЕ САБЫР УÆД!

Немыцаг фашисттыл фæуæлахизыл сæххæст 45 азы. Арæх æрымысын фæсхæсты тыхст астæ. Немыцаг фашисттæ ныххæлæттаг кодтой Ирыстоны колхозтæ æмæ совхозтæ.

Цы гæнæн уыд, амæлттæ кодтам. Хорз ма хъуыды кæнын: Хъæдгæроны колхозы уалдзыгон цы байтыдтаикой, уый дæр нæ уыд. Æхсæнады æвзæрст лæгтæ хъæуы уынгты зылдысты æмæ, кæмæн куыд йæ бон уыд, афтæ тауинæгтæй баххуыс кодта хæдзарадæн,

Уæвгæ колхоз канд хорæй тыхст нæ уыд. Цæрджытæ йын æмбырд кодтой цæлхытæ, уæрдоны сæмæнтæ, похцитæ æмæ æндæр кусæнгæрзтæ. Уæдæ Хъæдгæроны бирæ хæдзæрттæ колхозмæ радтой стурвос, сæгътæ æмæ фыстæ.

Немыцаг фашисты фыдракæндтæ уæлдай карз фæлвæрæн уыдысты æнахъом сывæллæттæн. Хъæдгæроны дыууæуæладзыгон скъола æрцыд дæрæнгонд. Мах, скъола ладзаутæ, ардæм нæ хæдзæрттæй хастам чи стъол, чи бандон, чи фæйнæг, суанг зæгælтæ дæр æмæ нæ чи цæмæ арæхст, ахæм куыстытæ кодтам. Скъола куы баræвдз, уæд алчидæр æнувыдæй архайдта зонындзинæдтæ райсыныл,

Хъыгагæн, фадæттæ нæ уыд. Нæ фаг кодтой ахуыргæнæн чингуытæ, тетрæдтæ æмæ кърандæстæ кадавар уыдысты. Хатгай-иу фыссын бахъуыд зæронд чингуыты фæрстыл дæр.

Раст куы зæгъон, уæд Хъæдгæроны сывæллæттæ фылдæр уыдысты æххормаг гуыбын. Нæхи аирвæзын кæныны тыххæй-иу фæсуроккты къордтæ-къордтæй абалц кодтам ,давон, хуысныкæл, мæнтæг, кæрог, гæнгæлы, лæджирттæг æмæ æндæр зайæгойтæ хæссынмæ. Нæ хуыздæр хæринæгтæ уыдысты цæхæрайы фых æмæ быламыхъ.

Кæй зæгъын æй хъæуы, ахæм хæринæгтæй-ну бирæ сывæллæттæ æххормагæй барæсыдысты, рынчын кодтой тæфсæг, дзуар æмæ æндæр хæцгæ низтæй. Уæдæ нæ уæлæдарæс дæр уыд мæгуырау. Хæлаф, кæнæ хæдон цавæр хъуымацæй хуыд уыдысты, уый æмпъузæнтæй бæрæг нæ уыд.

Кæд адæм мæгуыр цард кодтой, уæддæр удыхъæдæй тыхджын уыдысты. Бахъуаджы сахат иу иннæйы зындзинад æмбæрста. Ныр та адæм раздæры хуызæн кæрæдзиуыл æнувыд не сты. Бирæтæ адæймагмæ кæсынц мулчы цæстæй. Ахæм зынærвæссон кæй систæм, уый та нæ хорзмæ не 'ркæндзæн æмæ йыл хъуамæ æхсæнад рагацау асагъæс кæна.

ХЪАНТЕМЫРАТЫ А.

Ацыдысты рæвдыдæй

Ивгъуыд аз фæззæджы республикæйы Адæмон ахуырады министрады минæвæрттæ, сæ сæргъы раздæры министр Къарджиаты Эльбрус, афтæмæй, уазæгуаты уыдысты Парижы, Бабæрæг кодтой лицей «Элен Буше». Уым францаг скъоладзаутæ ахуыр кæнынц уырыссаг æвзаг. Уый фæстæ райгуырд «Францаг-ирон æхсæнад». Иæ президент Дарчиты Ольгæ æмæ республикæйы Адæмон ахуырады министрады минæвæрттимæ абалц кодтой Парижмæ. Ирыстойнаг ахуырдзаутæ 10 боны дæргъы цардысты сæ ног хæлæртты хæдзæрттæ, базонгæ сты Франции сæйраг горæты историон быназттимæ æмæ бирæ хъуыдытимæ æрбаздæхтысты Ирыстонмæ. Уый тыххæй «Рæстдзинад» фыста.

базонгæ сты горæты зæрдылдаринаг бынæттимæ, Францаг æвзагыл тæлмацгондæй федтой комеди «Пæсæйы фæндон», банастысты ансамбль «Ирыстон»-ы концертмæ. Уый фæстæ бабæрæг кодтой Хъобангом, Дæргъæвс, Куырттаты ком, абалц кодтой Цъæй æмæ Нармæ, Арвыкоммæ, Хæлардзинады балц ахицæн хихъæппæрисадон къордты

ХÆСТОН НАМЫСЫ ФÆНДÆГТÆ

ЙЕ 'РТТИВГÆ ФÆД

Ацы лæджы дæс æмæ дыууиссæдз азы зоныи, йæхицæй сабырдæр, хæдæфсармдæр æмæ æууæнкджындæр адæймаг зын ссарæн у. Ныхас кæныс йемæ. Æмæ дисы бацыдтæ. Дæхи фæрсыс: цымæ, Хъамбердиаты Русланæн искуы йæ къухты хæцæнгарз уыдис? Иæ хабæрттæ йын бæлвырд куы базонай, уæд дæ бауырндзæн: уыдис йæ къухты хæцæнгарз, фидар ыл хæцыд æмæ, сабыр цардмæ бæлгæйæ, æнауæрдонæй цагъта фыдгулты.

Къордæй бадтыстæм нæ сыхаг Хъамбердиаты Русланы фатеры. Ныхас-ныхасы къахы, фæзæгъынц. Æрæмысыдыстæм Фыдыбæстæйы Стыр хæсты зындзинæдтæ, тыхст бонтæ. Бирæ туг, бирæ цæссыгтæ пыккалдтой нæ адæм. Бирæ сахъгуырдтæ нал сыздæхтысты хæсты быдырæй. Нал федтой сæ фыдæлты уæзæг, ныййарджыты, сæ сусæг уарзæтты. Зынгхуыст фæснвæд æнустæм баззадысты æрыгæттæй.

Лæмбынæг хъусæм Русланы сабыр ныхасмæ. Кæсын бæзджын альбомы къамтæм. Иу иннæйы фæдыл фæзыныиц сурæттæ. Уыдон æвдисæн сты Русланы хæстон фæндæгтæн. Мæнæ дзы нумæ фæкомкоммæ дæн. Тызмæг, тарæрфыгæй мæм кæсы гвардийы лейтенант. Иæ фæтæн рнуыл орден æмæ майдантæ. Къаммæ дисгæнгæйæ кастысты иннæ сыхгтæ дæр. Уый у нæ хорз сыхаг. Æрыгон лæппуйæ хæсты цæхæры чи бахауд, уыцы сахъгуырд. Кæй зæгъын æй хъæуы, ныртæккæ йæ бакаст ахæм нал у. Фæкарджындæр. Цæсгомыл фæзындысты æнцъылдты тæгтæ, сæр фæхалас. Фæлæ йæ фæлмæн цæстæнгас нæ аивта. Поэты загъдау «фыдуаг рæстæг фæфæстæ», зындзинæдтæ зæронд астæ семæ ахастой. Æмæ кæд бирæ рæстæг рацыд, уæддæр ветерантæ рох нæ кæныиц хæсты уæзæау бонтæ. Суанг ма фынæйæ дæр ауайыиц сæ цæстытыл. Кæй зæгъын æй хъæуы, рох не сты Русланæй дæр.

Дæ хæстон фæндаджы хабæрттæй ма ныи истытæ радаур, зæгъæ, йæм куы æрхатыдыстæм, уæд йæ къух ауыгъта: «Иннæтæй уæддай ницы бакодтон». Уæддæр нæ зæрдæхудты нæ бацыд æмæ нæ йæ хæстон фæндæгыл балцы ахуыдта.

Ныр дæр ма йæ зæрдыл хорз лæууыиц Тбилисийы артиллерион училищейы ахуыртæ. Зын уыдис æрыгон лæппуйæн. Фæлæ ныффæрæзта. Каст куы фесты, уæд сын училищейы хицау цы ныхæстæ загъта, уыдон дзы нæ ферох сты: «Нæ бон цы уыд, уыцы зонындзинæдтæ уын радтам. Ныр та — уæ лæгдзинад æмæ уæхæдæг: капитан, коммунист Хъамбердиаты Русланæн дыккаг хатт саккаг кодтой Фыдыбæстæйы хæсты фыццаг къæпхæны орден. Ам фæцис ирон сахъ лæппуйæн йæ хæстон фæндаг. Ам æй æрæййæфта пе стыр Уæлахизы бон. Æмæ, йæ рнуыл æртæ ордены æмæ аст майданы, афтæмæй хæстæлтæрд капитан Кæрдзыны хъæуы йæ фыды уæзæгыл сæмбæлд сæрæгасæй.

Цасдæр рæстæджы фæстæ ахуыр кæнынмæ бацыд Хетæгкаты Къостайы номыл педагогон институты литературон факультетмæ. Каст æй фæцис æнтыстджынæй. Иу афæдз бакуыста Таджикистаны Кулябы горæты адæмон ахуырады хайады методистæй. Æрбаздæхт фæстæмæ Ирыстонмæ. Æртæ азы бакуыста газет «Социалистическая Осетия»-ы сæрмагонд уацхæссæгæй, «Æрыгон коммунист»-ы, фæстæдæр та телеуынынад æмæ радиокомитеты. 1972 азæй пенсимæ ацæуыны онг фæкуыста республикæйы Мыхуыры цæдисы хицауæй.

Хæстон гуыргъахъ æмæ тæссаг фæндæгтыл бахсыст коммунист Хъамбердиаты Руслан. Зæрдиагæй куыста, парти-ну æй кæдæм арвыста, уыцы бынæтты. Ууыл дзурынц йæ бирæ хæрзиуджытæ. Иæ хæстон хорзæхты фарсмæ фæзынд Ленины райгуырды 100 азы кадæн майдан. Ис æм бирæ Кады грамотæтæ. Уыдонимæ ССР Цæдисы Министрты Советы цур Радио æмæ телеуынынады комитеты Кады грамотæ, Цæгат Ирыстоны АССР-йы Сæйраг Советы Президиумы грамотæ æмæ æндæртæ.

Цæвиттон, Орджоникидзейы Цоколайы-фырты уынджы дыккæгæм хæдзары цæрæг Хъамбердиаты Русланæн йæ аст æмæ æртиссæдз азы йæхи фесты. Фæлæ ныриа ныфсджын у йæ цæстæнгас, къæрцхъус у царды фæзилæнтæм, цымыдисæй йæ хъус дары рацарæзты хъуыддæгтæм.

Ау, мах нæ цытджын бæстæйы æппæт адæмты хъæбултæ, фондз азы сабырдзинадыл нæ туг куы фæкалдтам, нæ хæлардзинад нæ сæйраг тых куы уыдис, уæд уыдон цæмæн рох кæнæм. Цæуылнæ раттæм карз ныхкъуырд адæмты кæрæдзийыл ардæуджытæн? Афтæ мæстджынæй фæдзуры раздæры хæстон.

Хъамбердиаты Русланы фæхоныиц скъолатæм, цæмæй рæзгæ фæлтæрæн радзура Фыдыбæстæйы Стыр хæсты цауты тыххæй, ныртæккæ рацарæзтыл куыд æнувыдæй кусыиц, уыцы хабæрттæ. Æмæ та сын уый дæр æнæзивæгæй сæххæст кæны сæ курдиат.

Руслан æмæ йæ дардæмкапитан, коммунист Хъамбердиаты Русланæн дыккаг хатт саккаг кодтой Фыдыбæстæйы хæсты фыццаг къæпхæны орден. Ам фæцис ирон сахъ лæппуйæн йæ хæстон фæндаг. Ам æй æрæййæфта пе стыр Уæлахизы бон. Æмæ, йæ рнуыл æртæ ордены æмæ аст майданы, афтæмæй хæстæлтæрд капитан Кæрдзыны хъæуы йæ фыды уæзæгыл сæмбæлд сæрæгасæй.

Цасдæр рæстæджы фæстæ ахуыр кæнынмæ бацыд Хетæгкаты Къостайы номыл педагогон институты литературон факультетмæ. Каст æй фæцис æнтыстджынæй. Иу афæдз бакуыста Таджикистаны Кулябы горæты адæмон ахуырады хайады методистæй. Æрбаздæхт фæстæмæ Ирыстонмæ. Æртæ азы бакуыста газет «Социалистическая Осетия»-ы сæрмагонд уацхæссæгæй, «Æрыгон коммунист»-ы, фæстæдæр та телеуынынад æмæ радиокомитеты. 1972 азæй пенсимæ ацæуыны онг фæкуыста республикæйы Мыхуыры цæдисы хицауæй.

Хæстон гуыргъахъ æмæ тæссаг фæндæгтыл бахсыст коммунист Хъамбердиаты Руслан. Зæрдиагæй куыста, парти-ну æй кæдæм арвыста, уыцы бынæтты. Ууыл дзурынц йæ бирæ хæрзиуджытæ. Иæ хæстон хорзæхты фарсмæ фæзынд Ленины райгуырды 100 азы кадæн майдан. Ис æм бирæ Кады грамотæтæ. Уыдонимæ ССР Цæдисы Министрты Советы цур Радио æмæ телеуынынады комитеты Кады грамотæ, Цæгат Ирыстоны АССР-йы Сæйраг Советы Президиумы грамотæ æмæ æндæртæ.

Цæвиттон, Орджоникидзейы Цоколайы-фырты уынджы дыккæгæм хæдзары цæрæг Хъамбердиаты Русланæн йæ аст æмæ æртиссæдз азы йæхи фесты. Фæлæ ныриа ныфсджын у йæ цæстæнгас, къæрцхъус у царды фæзилæнтæм, цымыдисæй йæ хъус дары рацарæзты хъуыддæгтæм.

Ау, мах нæ цытджын бæстæйы æппæт адæмты хъæбултæ, фондз азы сабырдзинадыл нæ туг куы фæкалдтам, нæ хæлардзинад нæ сæйраг тых куы уыдис, уæд уыдон цæмæн рох кæнæм. Цæуылнæ раттæм карз ныхкъуырд адæмты кæрæдзийыл ардæуджытæн? Афтæ мæстджынæй фæдзуры раздæры хæстон.

Хъамбердиаты Русланы фæхоныиц скъолатæм, цæмæй рæзгæ фæлтæрæн радзура Фыдыбæстæйы Стыр хæсты цауты тыххæй, ныртæккæ рацарæзтыл куыд æнувыдæй кусыиц, уыцы хабæрттæ. Æмæ та сын уый дæр æнæзивæгæй сæххæст кæны сæ курдиат.

Руслан æмæ йæ дардæм-

СПОРТ

ЦЫБЫР ХАБÆРТТÆ

◆ УÆЗЗАУ АТЛЕТИКÆ. «Динамо»-ы центрон советы æрыгон штангисттыл ерыстæ цыдысты горæт Новополоцкы. Ерысты архайдтой ирыстойнаг фондз штангисты дæр æмæ æртæйæ бацахстой призон бынæттæ. Тынгдæр дзы фесгуыхт Гергиты Алан, 82,5 килограммы уæзы бацахста фыццаг бынат æмæ сæххæст кодта спорты мастеры норматив. Дыккаг бынæттæ бацахстой Хуыбылты Эдуард æмæ Батиаты Алан. Æртæйы дæр бакодтой «Динамо»-йы центрон советы иугонд командæмæ æмæ архайдзыты дарддæры ерысты.

***

Уæззау атлетикæйæ дунеон фембæлд уыдис Чехословакийы æмæ Советон Цæдисы динамовонтæн. Архайдта дзы ирыстойнаг штангист Дзгойты Олег дæр æмæ бацахста фыццаг бынат, дыууæ хаттæн систа 360 килограммы, уый йæ ныхмæлæууæг цас систа, уымæй у 15 килограммы фылдæр.

◆ ХЪÆБЫСХÆСТ САМБО

Уыцы ерыстæ цыдысты Цæгат Ирыстоны «Динамо»-йы советы æвзонг самбисты 'хсæн Советон Цæдисы Хъæбатыр Петр Барбашовы номыл приз рамбулыныл. Се 'муæзонты 'хсæн фыццаг бынæттæ бацахстой Армен Микоелянц, Хадзаты Аслан, Денис Банкин, Бæройты Руслан, Рæмонаты Хъазыбег, Кален Гаврилов, Аслан Цицкиев, Хъуысаты Сергей, Багаты Вячеслав, Биазырты Олег, Цъебойты Æхсарбег, Гуæздæрты Джабранл, Махъоты Хетæг, Гъуцъунаты Артур, Дедегкаты Дзæрæхмæт æмæ Сергей Кянин.

◆ ДЗЮДО. Горæт Парижæй Ирыстонмæ сыгъзæрин майданимæ æрбаздæхт Цæгат Ирыстоны паддзахадон университеты юридикон факультеты студент Кæсойты Станислав. Уым цыдис дунеон турнир хъæбысхæст дзюдойæ. Турниры ССР Цæдисы спортсменты командæ бацахста æртыккаг бынат. Уыцы æнтыстмæ йæ фæллойы стыр хай бахаста Кæсойты Станислав, йæ 35 ныхмæлæууæгæй иуы дæр йæ разæй нæ ауагъта, рахæцыд æхсæз хатты æмæ алы хатт дæр фæуæлахиз сыгъдæгæй. Иæ ныхмæлæуджытæ уыдысты англисаг, шведаг, ныгуылæн германаг æмæ дыууæ францаг тыхджын спортсмены. Станиславæн йæ тренер у йæ фыд Кæсойты Сократ.

М. ДАДАЕВ.

ГАЗЕТ
Социалистическая ОСЕТИЯ
МЫХУЫР КÆНЫ

Газет мыхуыр кæны æрмæг УСФСР-йы адæмон депутатты фыццæгæм Съезды фыццаг боны куыстæй.

Номыры — уацхъуыдтæ республикæйы хæдзарæдты бындурон куыстыты тыххæй, С. М. Кировы номыл вагæттæ цалцæггæнæн заводы хицауы хæдивæг П. Нифонтовы ныхас «Ног хуызы рацарæзты агъоммæ».

Мыхуыргонд цæуы 1990 азы фыццаг кварталы Цæгат Ирыстоны социалон-экономикон рæзты Статистикæйы Цæгат Ирыстоны республикон управленийы хъусынгæнинаг.

Науыры зымæгон хизæнуæтты фарстатыл ныхас цæуы хъæууонхæдзарадон наукæты кандидат В. Бондаренкойы статьяйы.

Номыры — æрмæг советон конструкторты æрхъуыдыйы тыххæй.

Редакторы хæдивæг БАГАТЫ А.

ЦÆГАТ ИРЫСТОНЫ МУЗЫКАЛОН ТЕАТР
20-æм æмæ 26-æм МАЙЫ
Дж. Верди
«БАЛ-МАСКАРАД»
(æртæактон, цыппарныон операæ).
23-æм МАЙЫ
Дж. Верди
«ТРАВИАТА»
(цыппарактон операæ).
24-æм МАЙЫ
Ф. Легар
«ГРАФ ЛЮКСЕМБУРГ»
(дыууæарæхайдон операеттæ).
30-æм МАЙЫ
И. Кальман

похцитæе æмæ æндæр куслнгæрзтæе. Уæдæ Хъæдгæроны бирæ хæдзæрттæе колхозмæе радтой стурвос, сæгътæе æмæе фыстæе.

Немыцаг фашистты фыдракæндтæе уæлдай карз фæлдæр уыдысты æххормаг гуыбын. Нæхи анрвæзын кæныны тыххæй-ну фæсурокты къордтæе-къордтæй абалц кодтам давон, хуыскъæл, мæнтæг, кæрог, гæнгæлы, лæджиртæг æмæ æндæр зайæфылдæр уыдысты æххормаг мулчы цæстæй. Нæхи анрвæзын кæныны тыххæй-ну фæсурокты къордтæе-къордтæй абалц кодтам давон, хуыскъæл, мæнтæг, кæрог, гæнгæлы, лæджиртæг æмæ æндæр зайæ-

Бирæтæе адæймагмæе кæсыцц мулчы цæстæй. Ахæм зынæрвæссон кæй систæм, уый та нæ хорзмæе не 'ркæндзæн æмæе йыл хъуамæе æхсæнад рагацау асагъæс кæна.

ХЪАНТЕМЫРАТЫ А.

Ацыдысты рæвдыдæй

Нæгъуыд аз фæззæджы республикæйы Адæмон ахуырады министрады минæвæрттæе, сæе сæргъы раздæры министр Къарджиаты Эльбрус, афтæмæй, уазæгуаты уыдысты Парижы, Бабæрæг кодтой лицей «Элен Буше». Уым франдаг скъоладзаутæе ахуыр кæныцц уырыссаг æвзаг. Уый фæстæе райгуырд «Франдаг-ирон æхсæнад». Иæ президент Къарджиайы-фырт. Уый хъæппæрисæй хæлардзинады тæгтæе равзæрдис лицей æмæе Орджоникидзейы 39 скъоладзейы 'хсæн. Ацы аз, уалдзыгон каникулты рæстæг, ирыстойнаг скъоладзаутæе — 38 лæппуйы æмæ чызджы франдаг æвзаджы ахуырдæнæг Дарчиты Ольгæе æмæе республиканкæйы Адæмон ахуырады министрады минæвæрттимæе абалц кодтой Парижмæе. Ирыстойнаг ахуырдзаутæе 10 боны дæргъы цардысты сæе ног хæлæртты хæдзæртты, базонгæе сты Франды сæйраг горæты историон бынæттимæе æмæе бирæе хъуыдытимæе æрбаздæхтысты Ирыстонмæе. Уый тыххæй «Рæстдзинад» фыста.

Æрæджы Ирыстоны уазæгуаты уыдысты лицейы 38 ахуырдзауы, æрфысым кодтой сæе ирон хæлæртты фатерты. Зынаргъ уазджытыл тынг бацин кодтой 39-æм скъолайы дæр. Франдаг ахуыргæнинæттæе сæе разамонджытимæе бадтысты урокты, базонгæе сты горæты зæрдылдарнæг бынæттимæе, Франдаг æвзагыл тæлмацгондæй федтой комеди «Пæсæйы фæндон», бакастысты ансамбль «Ирыстон»-ы концертмæе. Уый фæстæе бабæрæг кодтой Хъобангом, Дæргъæвс, Куырттаты ком, абалц кодтой Цъæй æмæе Нармæе, Арвыкоммæе, Хæлардзинады балц ахицæн хихъæппæрисадон къордты концертæй. Архайдтой дзы франдаг æмæе ирон скъоладзаутæе.

Франдаг хæлæрттæе зæрдæрухсæй ацыдысты сæе райгуыраен бæстæмæе. Фысымтæе сын ракодтой зæрдылдаræн лæвæрттæе.

ХЪАРАТЫ Х.

БАКУНИНТЫ БИНОНТÆ

КАЛИНИН. Равдыст «Премухино XIX æнусы Уæрæсейы æхсæнадон æмæ литературон царды» байгом М. Е. Салтыков-Щедрины музейы. Уый адæмы зонгæ кæны Бакунинты бинонты историмæ. Ацы бинонтæй рацыд Михаил Бакунин (1814 — 1876 аз.тæ) — уырыссаг революционер, революцион народникты æмæ анархизмы зынгæ минæвæрттæй ну.

Цæраен бынаты хицау Александр Михаилы фырт Бакунин — алыварсыг аxуырдзаутæ — сараэзта Премухиноиы, Тверы облæсты æрыгон уырыссаг хъæуы, бæрзонд интеллектуалон интересты æмæ уды гармониы адæймаг. Æрмæджыты æвдыст цæуынц Премухиноимæе бирæ хорз уырыссаг адæймæгты — И. И. Лажечниковы, О. А. Кипренскийы, декабристтæе Муравьевты, Н. М. Карамзины, И. С. Тургеневы, В. Г. Белинскийы, Н. В. Станкевичы æмæе бирæе æндæрты бастдзинæдтæе. Премухиноиы уыдысты Л. Н. Толстой æмæе А. М. Горький.

Равдысты бирæе сты Премухиноиы цæраен бынатæй æцæг предметтæе. Зæрдиагæй æмæе сæе арæхстджынæй æрæмбырд кодтой музейы куспжытæе. Æвдисынц хъуыдыты æмæе сагъæсты бæрзонддзинады, адæймаджы уды, хæларзæрдæдзинады комулæфт. А. М. Бакунин, йæе къух цинтæе æмæе карьерæйыл аунгъæйæе, йæе уды æппæт хъарутæе снывонд кодта сывæллæттæн. Æрыгон фæлтæр — цыппар чызджы æмæе æхсæз фырты — ныллæууыдысты сæе фыды культурон традицитæе æмæе удварны интересты фæндагыл. Бакунинты æфсымæртæе Николай, Павел, Алексей разы никуы уыдысты сæе нырыккон паддзахадимæе, нæдæр йæе социалон уагæвæрдимæе. Æнахуыр фæзынд уырыссаг царды уыдысты Бакунинты хотæе. Ие 'ппæт царды дæргъы хоты кæстæр Александræмæе В. Г. Белинский дардта рæсугъд, хæларзæрдæйы æнкъарæнтæе. Н. В. Станкевич уыд хистæр хо Любашæйы курæг. Татьянæе Бакунинайы тыххæй æмдзæвгæтæе фыста И. С. Тургенев. Хъырымы хæсты рæстæг фæлмæнзæрдæдзинады фыццаг хотæй иу, ахуыргонд-хирург Н. И. Пироговы æххуысгæнæг ссис Екатеринæе Бакунина — операцион хо Севастополы. Пиллонуадзæг горæтæй уый ацыд йæе фæстаг хъаҳъхъæнджытимæе.

Иæе царды рæстæг дæр таурæгъон уыд Михаил Бакунины ном, 1848 азы Франды февралы революцийы. Прагæйы сыстады зæрдиаг архайæг, Дрездены сыстады разамонæг карзæй бартхъирæн кодта паддзаҳы Уæрæсемæ. Дыууæ хатты йын хаст æрцыд мæлæты тæрхон, уый аст азæй фылдæры рæстæг арвыста ахæстæтты. Ралыгъд, ногæй фæзынд Ныгуылæны, цæмæй сæххæст уа йæе бæллиц зæронд дуне фехалыны тыххæй.

КЪАМЫ: скъуыддзаг экспозици «XIX æнусы Уæрæсейы æхсæнадон æмæ литературон царды Бакунинты бинонтæ»-йæ.

А. ОВЧИННИКОВЫ ист къам.

Газет мыхуыр кæны æрмæг УСФСР-йы адæмон депутатты фыццæгæм Съезды фыццаг боны куыстæй.

Номыры — уацхъуыдтæе республикæйы хæдзарæдты бындурон куыстыты тыххæй.

Науыры зымæгон хæлæнуæтты фарстатыл ныхас цæуы хъæууонхæдзарадон наукæты кандидат В. Бондаренкойы статьяйы.

Номыры — æрмæг советон конструкторты æрхъуыдыйы тыххæй.

Редакторы хæдивæг БАГАТЫ А.

ЦÆГАТ ИРЫСТОНЫ МУЗЫКАЛОН ТЕАТР
20-æм æмæ 26-æм МАЙЫ
Дж. Верди
«БАЛ-МАСКАРАД»
(æртæактон, цыппарныв оперæ).
23-æм МАЙЫ
Дж. Верди
«ТРАВИАТА»
(цыппаракгон оперæ).
24-æм МАЙЫ
Ф. Легар
«ГРАФ ЛЮКСЕМБУРГ»
(дыууæархайдон опереттæ).
30-æм МАЙЫ
И. Кальман
«БАЯДЕРÆ»
(æртæархайдон опереттæ).
Спектаклтæ райдайдзысты изæры авд сахаты.

ХОНÆМ УÆ АХУЫРМÆ

СТЪАРАПОЛЫ КРАЙЫ ПЕРВОМАЙСКЫ 12-æм ПРОФЕССИОН-ТЕХНИКОН УЧИЛИЩЕ ИСЫ АХУЫРДЗАУТЫ 1990 — 1991 АХУЫРЫ АЗМÆ АХÆМ ДÆСНЫЙÆДТЫЛ:

мастер-цыхтахсæг (ахуыры рæстæг — 2 азы, ист цæуынц, астæуккаг ахуыргонддзинад кæмæ ис, уыдон; **мастер-цыхтахсæг**, ахуыры рæстæг — 3 азы, ист цæуынц, æнæххæст астæуккаг ахуыргонддзинад кæмæ ис, уыдон);

химион-технологон анализы лаборант (ахуыры рæстæг — 1 аз, ист цæуынц, астæуккаг ахуыргонддзинад кæмæ ис, уыдон);

уазалгæнæн кусæндзаумæтты машинист (ахуыры рæстæг — 1 аз, ист цæуынц, астæуккаг ахуыргонддзинад кæмæ ис, уыдон).

Училищемæе цæугæйæе, бавдисын хъæуы ахæм документтæ:

курдиат директоры номыл.
документ ахуыргонддзинады тыххæй,
медицинон справкæ (формæ № 086/У),
цыппар къамы, сæе ас — 3х4 см.

Астæуккаг ахуыргонддзинад кæмæ ис, уыцы къорды ахуырдзаутæн фыст цæуддзæн стипенди 70 сомы мæй. Æнæххæст астæуккаг ахуыргонддзинад кæмæ ис, уыдонæн дæтдзысты лæвар хæринаг, дарæс.

Училище каст фæуæвджытæ æрвыст цæуддзысты кусынмæ Цæгат Кавказы республикæтæм, УСФСР-йы æндæр регионтæм.

Училищейы ис æмдзæрæн, спортивон зал, фæллойы æмæ фæлладуадзæн базæ Сау денджызы былгæрон.

Училищейы адрис: Стъараполы край, Малокарачаевскы район, Парвомайскы хъæу (цæуæн æм ис автобусыл Кисловодск-Терезейæ станцæ «Первомайское»-йы онг).

УЧИЛИЩЕЙЫ ДИРЕКЦИ.

362015 — ЦИАССР,
г. Орджоникидзе.
Тбилисы уынг, 98.
«Мыхуыры хæдзар»

Телефонтæ:

◆ Редактор — 5-46-36, 5-45-27.
◆ Ред. хæдивджытæе — 5-55-89, 5-35-87
◆ Бæрнон секретарь — 5-44-37.
◆ Бæрнон сек. хæдивджытæе — 5-46-39.

ХАЙÆДТÆ:

◆ Партион-идеологон куыст 5-45-36, 5-35-88.
◆ Советон куыст æмæ барад — 5-44-19, 5-35-88.
◆ Индустрион-экономикон — 5-45-31.
◆ Агропромышленнон — 5-37-97, 5-45-16.
◆ Культурæ, ахуырад, наукæ — 5-53-74, 5-44-33.
◆ Спорт, информаци — 5-35-92, 5-53-72.
◆ Писмоты, социалон рæзт — 5-44-57 5-63-19.
◆ Къамисæг, нывгæнæг — 5-56-50.
◆ Тæлмацгæнæг — 5-63-19.
◆ Корректортæ — 5-67-03.
◆ Изæрон редакци — 5-35-71.
◆ Бухгалтери — 5-36-68.

Газет цæуы афæдз
250 хатты, къуыри та — фондз хатты.
Индекс — 53901.
2

ЕИ 01136
Бæрзонд мыхуыр.
1,86 мыхуырон сыфы.
Тираж — 23.500
Заказ № 278

СЦКП-йы Цæгат
Ирыстоны обкомы
рауагъдады типографи.
362015, г. Орджоникидзе, Тбилисы уынг.